

Jó Pajtás

*Kecskeméti Árpád
sakkversenyünk
egyik győztese*

Ha van olyan virág vagy növény, amelyik a karácsonyi ünnepkört szimbolizálja Európa- és Észak-Amerika-szerte, akkor az a mikulásvirág. A mikulásvirág mexikói születésű, ahol kis faként nő. Ott a 17. században kezdődött szoros kapcsolata a karácsonnyal, körülbelül 100 évvel ezelőtt hozták el Európába. A mikulásvirág magában mégis kevés ahhoz, hogy ráhangolódjunk az ünnepre. Egy sor jeles nap, szokás, hagyomány párosul hozzá, melyek már december elején megkezdődnek. Az ién december 1-jére esett advent első vasárnapja, 6-án már a Mikulás rázta a szakállát, holnap, 13-án pedig Luca napja lesz, az a nap, melyhez igazán sok hiedelem fűződik.

Sok olyan Luca-napi szokás maradt fenn, amely ma már viccesnek tűnik. Régen szigorúan vették, hogy az asszonyok, lányok Luca napján ne dolgozzanak – ez tűnik az összes régi Luca-babona közül a legvonzóbbnak, főleg a karácsony előtti fásasztó sürgés-forgásban. A népszokás arra vezethető vissza, hogy a vértanúhálált halt szicíliai szűz, Szent Lucia vallásos tisztelete helyett a magyar néphagyományban december 13-ához inkább egy csúnya és öreg boszorkány képzelet kapcsolódik, aki elől eldugták a háztartás összes seprűjét ezen a napon, nehogy lába alá kapja, és elröpüljön vele.

Fokhagymakoszorút és -füzért is ezért készítettek ajtóba, ablakba, hiszen a fokhagyma régóta arról ismeretes, hogy elűzi az ártó szellemeket. A nők is valószínűleg azért nem dolgozhattak Luca-napon, mert az ilyenkor szabadon kóborló boszorkányoknak alkalom nyílt volna bosszantásból elrontani a munkájukat: kóccá változtatni a lent, meg-

Luca-napi gombócos babonák és egyéb csodák

szúrni orsóval az ujjukat. Ha pihennek a nők, nem történhet baj. Ezt nem ártana szem előtt tartani az ünnepi nagy rohanásban!

December 13-ához számos házasságkritó népszokás is kapcsolódik, ennek több oka is lehet. Az egyik, hogy régen a tél a párválasztás és az udvarlás egyik legfontosabb időszaka volt, ilyenkor szüneteltek a mezőgazdasági munkák, és a fonóban, kukoricafosztáskor lehetett ismerkedni a másik nem tagjaival – majd csak a farsangi batyubálok zárták le az udvarlási fődénynt. Nem csoda, ha télidőben a lányok ráolvasással és más babonákkal akarták tisztázni sorsukat.

Talán a legismertebb párválasztó népszokás a Luca-cédulák készítése: Luca-nap estéjén az eladó lányok tizenkét egyforma cédulára felírtak egy-egy férfinévet, majd galacsinba hajtogatták a papírdarabkákat, és a párnájuk alá rakták. A hiedelem szerint amelyiket másnap reggel kihúzzák a vánkos alól, az lesz a férjük neve. Ez a szokás úgy is élt, hogy mindennap egy nevet a tűzbe hajítottak a lányok, és így a karácsonyra megmaradt egy szem papír mondta meg a jövődöbéli nevét.

A legviccesebb Luca-napi szokás azonban a gombócos babona, amely a cédulás népszokás főzőcskézős változata. Itt a tizenkét cédulát gombócokba kell gyúrni, és amelyik gombóc a kifőzésekör először feljön, annak a cédulájának lehet majd hinni!

Szintén házasságjósító népszokás volt, hogy Luca napján a lányok meggyfaágat vágtak, vízbe tették, és ha kizöldült karácsonyig, a lány a következő évben férjhez ment. A Luca-napi búzaültetés szokása viszont már a jövő évi terméshez kapcsolódott: egy cserépbe búzát vetettek, és ha karácsonyig minden szem kikelt, akkor jó évre lehetett számítani. A cserépet sok helyen a karácsonyfa alá tették. Ezeket a szokásokat átfordíthatjuk

egy kicsit modernebb formába: ültessünk cserépbe gyorsan csírázó magokat (például ánizs, petrezselyem, mustármag, zsálya, de a búza is szép, selymes zölddé növekszik, sőt ültethetünk fűszernövényeket is), így szaporra és látványos fejlődésük összekapcsolódik az ünnepre való várakozással.

A legnevezetesebb népszokás a Luca széke készítése volt. Ma már furcsán hangzik az a hiedelem, hogy a december 13-án elkezdett és pontosan 24-én éjfélre befejezett székre állva bárki megláthatja a boszorkányokat. Az a rituálé azonban, amely szerint a karácsony előtti időszakban ezt a széket farigcsálgatták, ma is megszépítheti az adventi időszakot. Mindennap csak egy picit szabad barkácsolni, de pont karácsonyra el kell készülnie az alkotásnak, akármilyen legyen is az: fából eszkábált tárgy (például dobozka), fonott dísz, festett üveg, családi fotóalbum, kollázs az úti emlékekből... Így jó az ünnepre készülni!

Tóthárpád Ferenc Szórom a mákot

*Luca, Luca széke
elkészül-e végre?
Édesapám faragja,
Kész már minden darabja.
Össze kéne rakni!
Minek még faragni?
Türelmetlen gyermekek
Várják már az ünnepet.
Karácsonykor éjjel
Félve nézek széjjel.
Szórom, szórom a mákot,
Nagyon-nagyon vigyázok.
Éjfélkor felcsendül,
Hálaének zendül.
Minden hívő énekel,
Szentmisével ünnepel.
Felállok a székre,
Luca-, Luca-székre.
Templomajtok, nyíljakot!
Boszorkányok, fussatok!*

Olvass bennünket a jövő héten is!

Lapunk következő, kettős száma december 19-én jelenik meg. Tekintettel a téli szünidőre sok olvasnivalót készítettünk, olvassatok bennünket továbbra is! **39-40.** évzáró számunk tartalmából: óbecsei, topolyai, zentai, szabadkai pajtások mutatkoznak be; Németh István és Csik Mónika karácsonyi hangulatú műveikkel szólnak hozzátok; bekukkantunk a temerini bábszínházba; megmutatjuk, hogyan szórakoztak az emberek a középkorban; melyek voltak azok a híres viharok, melyek még a történelem kerekén is fordítottak; néhány híres kutyával is megismerkedhettek, ezenkívül csillagászkodunk, számítógépezünk, bizalmaskodunk, zsi bongunk, turmixolunk, fejtörőket gyártunk... és amit nagyon szerettek, ez alkalommal is viccelődünk.

A második íjász Szerbiában

Tudjátok-e, hogy a honfoglalás kori magyarok kiváló lovas íjászok voltak? Ezt tanúsítja a híres középkori fohász is: A magyarok nyilaitól ments meg, Uram, minket! Az íj egészen a végvári harcok idejéig használatban maradt, amikor a huszárok egyik fegyvere volt.

Tehát a mai sporteszközt, az íjat valamilyen fegyverként használták.

Az óbecsei Petőfi Sándor iskolában több tanuló jár az íjászklubba, közülük az ötödikes **Csóti Ákos** már díjakkal, érmeikkel is dicsekedhet. Otthon, a szobája falát már nyolc érem díszíti.

Az íjászklubban **Karácsonyi Bertold**, aki maga is az íj szerelmese, arról mesél, mire kell ügyelnie annak, aki íjjal akar megtanulni lőni.

– Arra tanítom a gyerekeket, hogy csak parancsszóra lőjenek. Nagyon kell vigyázniuk, hisz az íj egy fegyver. Mikor beállnak a lővonatra és kihúzzák az íjat, csak akkor lőhetnek, ha engedélyt kapnak. Önfegyelmre tanítjuk a gyerekeket. Ákos is fegyelmezett, rendszeresen jár az edzésekre, azért is ért el a két év alatt ilyen szép eredményt.

– A korosztályomban a második legjobb íjász vagyok Szerbiában – dicsekszik Ákos.

– **Honnan az ötlet, hogy íjászatra járj?**

– Apukám barátja, **Sárvári Zoltán** is tanítja az érdeklődőket, így az íjamat is ő szerezte be. Nagyon megtetszett ez a sport, és sok mindent megtanultam a két év alatt.

– **Mi mindent kell tudnia annak, aki használhatja az íjat, mert tudva levő, hogy az egy lőfegyver.**

– Először is az összerakását, aztán meg a szabályokat. Fontos szabály, hogyha szeded össze a céltábla előtt a nyílvevőket, nem szabad lőni. Mikor kilőtted a nyílvevőt, nem szabad lőni, mert ami benne maradt a céltáblában, eltörik.

– **Több versenyen vettél már részt, hogyan készültök egy-egy versenyre?**

– Hetente többször is járok edzésre: kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton. Nyáron az Erdőtelepítők parkjában, télen meg teremben. A versenyre való felkészülés mindig attól függ, milyen versenyre megyünk. Ha a 3d-sre készülünk, akkor nem céltáblára, hanem műállatokra célozunk: szarvasra, farkasra. A legutóbb Péterváradon vettünk részt ilyen versenyen.

– **Valamikor az őseink lóról lőttek.**

– Ültünk már mi is műlovon, s úgy lőtünk célba.

– **Hol versenyeztél még?**

– Itt, Óbecsén az Erdőtelepítők parkjában nemcsak gyakorolunk, hanem már versenyt is szerveztek. Újvidékről, Magyarországról is több helyről is jöttek íjászok.

– **Mikor második lettél Szerbiában, a korosztályodban, hányan versenyeztetek?**

– Egész Szerbia területéről jöttek versenyzők, több százan voltunk.

– **A sok edzés mellett jut időd másra is?**

– Igen, még kick boxra is járok. Ugyanis apukám valamikor űzte ezt a sportot, s ő ajánlotta, hogy én is járjak, hogy meg tudjam majd magamat védeni, ha valaki megtámad az utcán.

– **Mesélj erről a sportról.**

– Ez egy küzdősport, rúgni kell az ellenfelet: fejre, lábra, mindenhová lehet, de nem szabad gyomoroszájon rúgni.

– **Versenyeztél is már?**

– Nem, mert a testsúlyom még nem érte el a 36 kg-ot.

Kívánjuk Ákosnak, hogy örömét lelje a sportágban, s a versenyeken továbbra is jól szerepeljen.

Koncz Erzsébet

NEVEM: **Vastag Beáta.**
 BECENEVEM: Bea.
 CÍMEM: 24430 Ada, Szabó Szepesi László u. 35.

SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly
 Általános Iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Máriás Valéria.
 ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Koós Holló Tímea,
 Fejel Tóth Stefánia.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM: Magyar, rajz,
 torna.
 AMI NEHEZEN MEGY: Szerb, német,
 történelem.
 KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria,
 Molnár Edit.
 KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM: Virág
 Henrietta, Koós N. Natália, Bajusz Réka,
 Apró Zsanett, Tóth Veréb Ivett.
 KEDVENC OLDALAIM A JÓ PAJTÁSBAN:
 Tarka oldal, Vicckupac.
 KEDVENC KÖNYVEIM: A világ állatai, A
 két Lotti.

HOBBIAIM: Számítógépezés,
 hullámdesztkázás, kutyasétáltatás.
 KEDVENC SPORTOM: Hullámdesztkázás.
 KEDVENC FILMJEIM: Szerelempróba,
 A két Lotti.
 KEDVENC EGYÜTTESEM: Dalriada.
 KEDVENC DALAIM: Ha fiatal a szíved,
 Believe.
 KEDVENC SZÍNÉSZEM: Dolák-Saly Róbert.
 KEDVENC SZÍNEIM: Lila, piros.
 KEDVENC ÉVSZAKAIM: Nyár, tél.
 KEDVENC ÉTELEIM, ITALAIM: Pizza,
 meggyes kalács, víz, Ice Tea.
 AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI: Palacsinta,
 tea, kávé, sült krumpli, rántott hús.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Macska, zsiráf, ló.
 MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Állatorvos.
 NO ÉS A SZERELEM? Egy hetedikes fiú.

NEVEM: **Rácz Zoltán.**
 BECENEVEM: Kis Srác.
 CÍMEM: 24430 Ada,
 Ž. Jovanović utca.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola,
 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Máriás
 Valéria.
 ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Koós
 Holló Tímea, Fejel Tóth
 Stefánia.
 AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE:
 elnök: Apró Zsanett, titkár:
 Virág Henrietta, pénztáros:
 Bajusz Réka.
 KEDVENC TANÁROM: Máriás
 Valéria.
 AMI NEHEZEN MEGY: Német.
 KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAM:
 Bera Áron.
 KEDVENC OLDALAM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Horgászat.
 KEDVENC KÖNYVEM: Első
 pecáskönyv.
 HOBBIM: Horgászás.
 KEDVENC SPORTOM: Foci.
 KEDVENC FILMJEIM:
 Rambo1., 2., 3., 4.
 KEDVENC DALOM: Úgy élek,
 mint hal a vízben.
 KEDVENC SZÍNEIM: Zöld,
 sárga.
 KEDVENC ÉVSZAKOM: Nyár.
 KEDVENC ÉTELEM: Sült hal.
 AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Sült hal.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 farkas.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Autószerelő.

NEVEM: **Tóth Veréb Ivett.**
 BECENEVEM: Ivi, Ivett.
 CÍMEM: 24430 Ada, Halász
 József u. 12.
 SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh
 Károly Általános Iskola, 5. c.
 OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Máriás
 Valéria.
 ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Koós
 Holló Tímea, Fejel Tóth
 Stefánia.
 KEDVENC TANTÁRGYAIM:
 Magyar, matek, rajz, zene.
 KEDVENC TANÁRAIM: Máriás
 Valéria, Pesznyák Erika,
 Molnár Edit.
 AMI NEHEZEN MEGY: Biosz,
 tőri.
 KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM:
 Apró Zsanett, Vastag Beáta,
 Virág Henrietta.
 KEDVENC OLDALAIM A JÓ
 PAJTÁSBAN: Vicckupac,
 Sztárvilág.
 KEDVENC KÖNYVEM: Tom
 Sawyer kalandjai.
 HOBBIAIM: Úszás, tánc.
 KEDVENC SPORTOM: Úszás.
 KEDVENC FILMJEIM:
 Alkonyat, Kör 2.
 KEDVENC EGYÜTTESEM:
 The Wanted.
 KEDVENC SZÍNÉSZEM: Bozsek
 Márk.
 KEDVENC SZÍNEIM: Fekete,
 fehér, vörös.
 KEDVENC ÉVSZAKAIM: Nyár,
 tél.
 KEDVENC ÉTELEIM, ITALOM:
 Palacsinta, spagetti, Ice
 Tea.
 AMIT EL TUDOK KÉSZÍTENI:
 Palacsinta, fánk, leves.
 KEDVENC ÁLLATAIM: Kutya,
 hörcsög.
 MI LESZEK, HA NAGY
 LESZEK? Tanárnő.
 NO ÉS A SZERELEM? Az van.

Sakkban az újvidékiek a legjobbak

Az általános iskolások körében különösen eredményesnek bizonyultak az újvidékiek és a csúrogiak, de a zentaiak sem sokkal maradtak le a Jó Pajtás hagyományos sakkversenyén

Közel száz fiú és negyven lány mérte össze sakk tudását és ügyességét november 30-án, szombaton a zentai Stevan Sremac Általános Iskola November 11-e Munkaegységében megrendezett Jó Pajtás sakkversenyen. Csattogtak a sakkfigurák, matt, römi... és újra csak sakk, „röpködött” az iskola tornatermében egész nap.

A rendezvényt Kókai Péter főszervező nyitotta meg, majd a versenynek otthont adó iskola zenekarának fellépése után kezdetét vette az egész napos sakkturna, természetesen elismert szakemberek felügyelete alatt. A főbíró ezúttal Bogoljub Danković volt. A Zentai Sakk-klub mint társszervező, valamint a Vajdasági Sakkszövetség mint támogató hathatós segítségével jöhetett létre a vetélkedő, melyet immár 38. alkalommal rendez-

A legeredményesebb csapatok, balról a serleggel Ljubiša Kuzmanović, a Kosta Trifković iskola sikerkovácsa

Az alsós lányok legjobbjai: serleggel a kezében Marijana Krminac, jobbra tőle a harmadik helyezett Tijana Ostojić, a második helyezett nem várta meg a fényképezkedést. A lányok, akárcsak a fiúk és idősebb társaik Kókai Péter (balról) főszervező és Petar Miličević (jobbról), a Vajdasági Sakkszövetség képviselőjének társaságában láthatóak

Az alsós fiúk közül (balról) Lav Pajčin szerezte meg a 2. helyezést, középen Nikola Jevtić, aki a legjobbnak bizonyult, majd a harmadik helyezett Andrej Đukić látható a szervezők társaságában

A felsős lányok legjobbjai: Iva Vujkov 2. helyezett, majd a legjobb Maša Milivojević, és a 3. helyezett Petra Supić

A felsős fiúk legjobbjai. Középen a legjobbnak bizonyult Kecskeméti Árpád, valamint a második helyezett Sergej Vlaškalić és Stefan Grbin

Estig eldölt, kik a legeredményesebb sakkozók. Kókai Péter (balról), aki ezúttal a díjak kiosztásánál szorgoskodott, 1981-ben még a zentai November 11. iskola győztes csapatában jeleskedett a Jó Pajtás sakkversenyén, épp abban az iskolában, amely az idén otthont adott rendezvényünknek

zett meg a Magyar Szó Kft. és gyermeklapja, a Jó Pajtás.

A legjobb iskolának az újvidéki Kosta Trifković bizonyult, ugyanis a fiú- és a lánycsapata is a legjobb eredményt mutatta fel a végső csapatsorrendben. A csapateredményeket illetően második a fiúknál a sziváci Október 20-a iskola, a lányoknál pedig az újvidéki Žarko Zrenjanin iskola. A harmadik helyezett csapat a fiúknál, lányoknál egyaránt a csürogi, negyedik pedig a zentai iskola csapata.

A zentaiak jó vendéglátóknak bizonyultak, nem volt fennakadás a verseny lebonyolításában, minden úgy ment, mint a karikacsapás, noha a szervezők egy része először vállalt magára ilyen nagy munkát. Most látszott meg igazán mekkora munkát végzett eddig Piszár József, aki évtizedeken át életben tartotta a rendezvényt, aki biztosította a folyamatosságot, a kapcsolatokat, a díjakat, csak azért, hogy lapunk, a Jó Pajtás neve alatt a sakk-utánpótlásnak évente alkalma legyen találkozni és összemérni erejét. Köszönet érte!

A versenyen ismételtelen bebizonyosodott, hogy az iskolákban és a klubokban működő sakkoktatás rendkívüli eredményeket hoz. Versenyünk dobogósai szinte kivétel nélkül olyan iskolákból valók, ahol huzamosabb ideje módszeres sakkoktatás folyik, vagy olyan sakk-klubokban játszanak, amelyben az utánpótlás nevelése nemcsak cél, hanem rendszeres gyakorlat is. Sajnos nem általános jelenségről van szó, de azért több ilyen iskola van.

Ennek következménye lehet, hogy a Jó Pajtás sakkversenyének vetélkedői között egyre több a képzett sakkozó. A szakemberek azt is megállapították, hogy a nagyon jól sakkozók egyre több lány lép fel a fiúk versenyében, még hozzá sikeresen.

Eredmények

Az egyéni teljesítményt illetően a szervezők alsós és felsős kategóriába sorolták a résztvevőket, külön kategóriába sorolva a lányokat és külön a fiúkat. A következő eredmények születtek:

Alsós lányok: 1. Marijana Krminac (5), 2. Mia Mićin (5), 3. Tijana Ostojić (5), 4. Anđela Radomir (4,5), 5. Dejana Kaldaraš (4), 6. Tara Šijan (3), 7. Fajka Zsóka (3), 8. Horvát Evelin (3), 9. Pásztor Réka (2,5), 10. Rózsa Rebeka (2,5).

Alsós fiúk: 1. Nikola Jevtić (5), 2. Lav Pajčin (5), 3. Andrej Đukić (4,5), 4. Jakov Petrić (4,5), 5. Čedomir Đurin (4,5), 6. Ivan Berenić (4), 7. Marko Kupusović (4), 8. Jovan Radaković (4), 9. Dejan Ferković (4), 10. Danko Nilčić (3,5).

Felső lányok: 1. Maša Milivojević, Újvidék (7), 2. Iva Vujkov (6), 3. Petra Supić (5), 4. Sóti Nikolett (5), 5. Jovana Peruničić (4,5), 6. Magdalena Atanaszovszka (4,5), 7. Csernák Dominika (4), 8. Aleksandra Golić (4), 9. Surányi Dalma (4), 10. Marina Đukić (4).

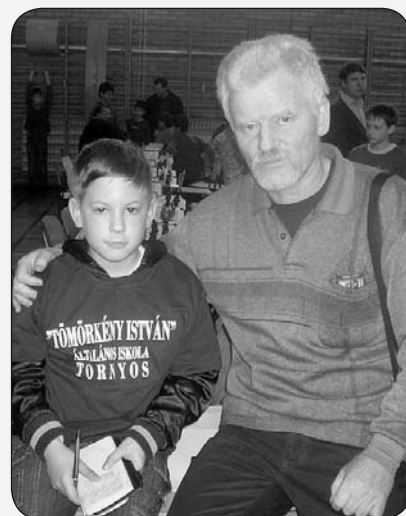
Felső fiúk: 1. Kecskeméti Árpád, Tornyos (6,5), 2. Sergej Vlaškalić (6), 3. Stefan Grbin (6), 4. Stefan Majstorović (6), 5. Nagy Aleksz (6), 6. Luka Šerbedžija (5,5), 7. Milanko Ranić (5,5), 8. Boško Zdravković (5,5), 9. Nikola Panić (5), 10. Boris Glušćević (5).

A díjakat, érmeket, serlegeket a Magyar Szó Kft. biztosította.

Nagy Magdolna

„Figyeljünk oda erre a kislóra!”...

...írtuk annak idején, és csak a számítógépeink adatbázisa tudná megmondani, pontosan mikor. Munkatársunk – aki a maga idejében szintén sakkozó volt – kiszúrta, hogy lapunk sakkturnáján párját ritkító tehetség jelent meg. A tornyosi Kecskeméti Árpádról volt szó, aki akkor tízéves (sem) volt. Felkértük egy közös fényképezkedésre, sejtve, hogy majdani sztárral együtt kerülünk lencsevégre. A címbe foglalt előrejelzésünk megvalósult, Zentán Árpád diadalmaskodott, mint arról címdalunk is tanúskodik.

A történethez tartozik, hogy nővére, Krisztina ezt a sikert már korábban begyűjtötte, és alapos elemzés tárgyává kell tenni, hogy sakkturnánk több mint négy évtizedes múltjában nővér és fivér művelt-e hasonlót.

Csupán csemegeként közöljük közös fotójukat, melyen háttérben az édes-apa látszik, és photo-shopban sem lehet letörölni arcáról a (jogos!) büszkeséget.

A zene mindenkisé

Kodály szerint a zenei élmények zömét a gyerekek 6–16 éves korukban szerzik meg

Nem volt forradalmi újító, inkább megőrző-összegző művész volt Kodály Zoltán. A népzene kutatás mellett jelentős volt munkássága a néprajz, a zenetörténet, a zeneesztétika, a zenekritika, az irodalomtörténet, a nyelvészet és nyelvművelés területén. Meggyőződése volt, hogy csak az emberi hang, a közös ének lehet a széles körű zenekultúra alapja. A Kodály-módszer ma már világszerte ismert és követett példa a zenepedagógiában. Mit is jelent ez?

Kodály célja az volt, hogy a gyerekekből éneklő-zenélő, zeneszerető és zeneértő felnőttek váljanak, akik különbséget tudnak tenni értékes és értéktelen zene között. Magáénak vallotta a latin mondást, miszerint nemcsak az az írástudatlan, aki nem tud olvasni, hanem az is, aki nem tud zenét olvasni. Hitte, hogy a zene mindenké kell, hogy legyen, hiszen az az emberi lélek számára nélkülözhetetlen. Mindenkié, függetlenül attól, hogy valakinek milyen a zenei hallása, milyen a társadalmi helyzete stb. És azt is hitte, hogy a zenének központi szerepet kell kapnia a nevelésben, mint az ókori görögöknél.

Ezért útjai során tanulmányozta a külföldi módszereket, hogy a legjobb elemeket átvéve, beépíthesse azokat a zenepedagógiába. Amit megfelelőnek és átvehetőnek ítélt meg, azt tovább csiszolva, a magyar zenei hagyományokba építve alkalmazta. Ilyen a szolmizáció is, a kézjelek használata vagy az ütemezés.

Kodály szerint a zenei élmények zömét a gyerekek döntően 6–16 éves korukban szerzik meg; 16 éves kor alatt fogékonyabbak a zenére, tehetségesebbek lehetnek, mint később. Az iskola feladata tehát a zenei élmény megadása.

Kodálynak köszönhetően számos énekzenei általános iskola alakult világszerte. Ezekben az iskolákban heti három-négy énekóra mellett kötelező az énekkar is. Az ide járó gyerekek esetében jól mérhető sikerekről beszél-

1933. január 14-én – a Scala fennállása óta először – magyar daljáték került bemutatásra: a „Filanda Magiara”, azaz a Székely fonó, melyet Kodály jelenlétében Sergio Faolini vezényelt

rekek esetében jól mérhető sikerekről beszélnek. Lássuk, melyek ezek!

Zenei téren a gyerekek:

- zeneértő felnőttekké váltak,
- hallásuk jelentősen javult,
- tisztán vagy tisztábban énekeltek,
- ritmusérzékük fejlettebbé vált.

Ezek a gyerekek más téren is jobban teljesítettek, mint korosztályuk, más tárgyakban is jobbak voltak, hiszen

- jobb memóriával, felfogóképességgel rendelkeztek,
- fizikai képességeik is jobbak voltak, mint társaiknak (valószínűleg, mert az énekléshez szükséges levegővétel és -beosztás a torna-gyakorlatoknak is alapja, ami még a tüdőt is fejleszti),
- pontosabbak, fegyelmezettebbek voltak,
- jobban ki tudták fejteni magukat,

- gazdagabb fantáziával rendelkeztek,
- fejlettebb matematikai készségekkel bírtak (a gyors asszociálásnak és koncentrálásnak köszönhetően).

A fejlődésben visszamaradt gyerekek Kodály-módszerrel való nevelése is pozitív eredményeket tud felmutatni, mint ahogy hátrányos helyzetű gyermekek képzése esetén is hasonló jó eredményekre jutottak.

Kodály Zoltán Kecskeméten született 1882. december 16-án (131 évvel ezelőtt), apja Galántán volt MÁV-állomásfőnök, ahol megszerette a nép dalait. 1905-ben kezdte el népdalgyűjtő munkásságát és ismerkedett meg Bartók Bélával. Külföldi tanulmányútja és újabb népdalgyűjtő körút után a Zeneakadémia tanárává nevezték ki, ahol zeneelméletet, majd zeneszerzést tanított. Budapesten hunyt el 1967. március 6-án.

Kodály visszahallgatja a gyűjtött dalokat (Kertész Gyula felvétele)

Tudod-e?

Kodály az éneklést, annak elsajátítását fontosabbnak tartotta, mint a hangszeren való játszást. Azt hangsúlyozta, hogy hangszer csak azután kerüljön a gyermek kezébe, miután megtanult kottát olvasni. (Ez az akkori felfogással szöges ellentétben állt, legtöbbször a gyerekek a hangszeren keresztül kezdtek el ismerkedni a zenével.) Az emberi hang a legkönnyebben hozzáférhető „hangszer”, és általa tömegeket lehet megismertetni a zenével. A többszólamúság megismerése, a közös munka élvezete szintén nagyon fontos, ennek megvalósulását Kodály a karéneklésben látta.

• Ezen a napon történt • Ezen a napon történt • Ezen a napon történt •

December 12.

Gabriella, Bulcsú, Franciska napja.

Gabriella: Héber, latin eredetű név, a Gábor férfinév latinos formájából származik. Jelentése: lsten embere, lsten bajnoka.

1408. XII. 12. (605 éve)

Zsigmond király megalapítja a Sárkányrendet. Az uralkodó és Borbála királyné a Bosznia feletti győzelem alkalmából alapítja meg a sárkány jelvényével felruházott lovagok társaságát, amelynek rajtuk kívül 22 tagja van. Valamennyien a király leghívebb támogatói.

1586. XII. 12. (427 éve)

Meghal Báthori István erdélyi fejedelem és lengyel király. Erdély egyik legnagyobb formátumú fejedelme, és az egyik legnagyobb lengyel király kalandos fiatalkort tudhatott maga mögött. Sokat tett a katolicizmus megerősödéséért, többek között a jezsuitákat is behívta. Udvaraiban pezsgő kulturális élet folyt, ám fejedelmi engedélyhez kötötte bármiféle írásmű kinyomtatását, és családtagjai komoly tisztségeket kaptak. Holttestét Krakkóban helyezték végső nyugalomra. A későbbi erdélyi fejedelmek őt, mint a Hunyadi Mátyás utáni legsikeresebb magyar politikust tekintették példaképüknek, követték azon koncepcióját, hogy Magyarországot Erdélyből kiindulva is lehet egyesíteni.

1993. XII. 12. (20 éve)

Elhunyt Antall József Magyarország miniszterelnöke, történész és politikus. A szocialista rezsim bukásával 1990-ben választották meg miniszterelnöknek. Kormányzása idején vonulnak ki a szovjet csapatok Magyarországról, és az ország ekkor nyeri vissza szuverenitását. A II. világháború után ő volt az első magyar miniszter, aki a Magyarországon kívül élő Kárpát-medencei magyarokról, magyarokhoz szólt.

1863. XII. 12. (150 éve)

Megszületett Edvard Munch norvég expresszionista festő. Legismertebb műve A sikoly.

December 13.

Luca napja.

A decemberi asszonyi ünnepek közül legjelentősebb Luca napja. Luca napján kezdik készíteni a Luca székét, amelynek segítségével Karácsony böjtjén felismerik a boszorkányokat. Alig van olyan falu, ahol ne ismernék a Luca székéről szóló babonás történeteket. Ekkor ültetnek búzát is, hogy karácsony napjáig szépen zöldelljen.

1953. XII. 13. (60 éve)

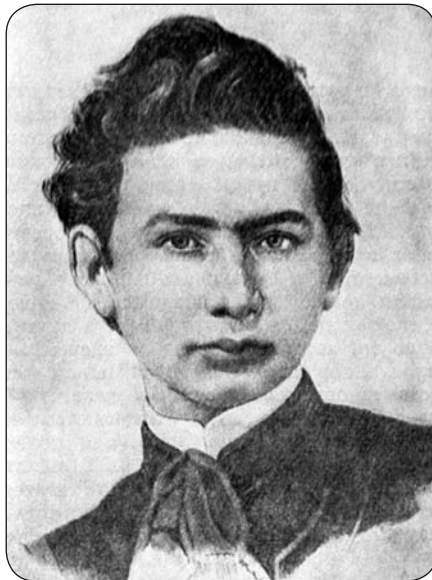

Megszületett Magyar Zoltán olimpiai bajnok tornász. Edzőjével, Vigh Lászlóval számos új technikai elemet dolgozott ki, nevéhez fűződik az orsó, a szökkenő-vándor és a róla elnevezett Magyar-vándor első bemutatása. Lólengésben három

világ- és három Európa-bajnoki aranyérmert nyert. Részt vett az 1972. évi müncheni, az 1976. évi montreali és az 1980. évi moszkvai olimpián. 1976-ban és 1980-ban lólengésben olimpiai bajnoki címet szerzett.

December 15.

1802. XII. 15. (211 éve)

Koloszváron megszületett Bolyai János, Bolyai Farkas fia, az egyik leghíresebb, a legeredetibb gondolkodásúnak tartott magyar matematikus. 1831-ben megjelent *Appendix* című művével megalkotta a nemeuklideszi geometriát, amely a 20. század fizikai elméleteinek alapja lett. Ő maga is szorgalmazta egy nemeuklideszi alapokra helyezett mechanika kidolgozását, azaz majdnem egy évszázaddal Einstein előtt megfogalmazta Einstein gravitációértelmezésének a célkitűzését. A komplex számok, a számelmélet, illetve az algebrai egyenletek témakörében folytatott kutatásai kéziratban maradtak ugyan, és csak jóval később kezdődött meg feldolgozásuk.

1890. XII. 15. (123 éve)

Meghal Ülő Bika, a szíu indián törzsfőnök, aki a dakota indiánok utolsó nagy felkelését vezette. Szíu nyelven: Tatanka Ijotake, angolul: Sitting Bull Amerikai indián sámán és a hunkapa szíuk vezetője volt. A fehér emberrel szembeni ellenállás szimbólumának, Ülő Bikának a meggyilkolásával vérfürdő vette kezdetét Wounded Knee mellett. Több mint kétszáz szíu indiánt, köztük nőket és gyermekeket, mészároltak le az amerikai katonák.

1989. XII. 15. (24 éve)

Románia szembeszáll a kommunista rezsimmel. A romániai forradalom kiindulópontja az a december 15-i esemény volt, amikor Erdélyben, Temesvárott az emberek meg akarták gátolni, hogy a rendőrség letartóztassa Tőkés Lászlót, a rezsimmel szemben álló magyar református lelkész. Tízezrek akadályozták a román titkosrendőrséget, a hírhedt Securitatét a lelkipásztor fogságba vetésében, s a tüntetők szavalókórusai 'adatok kenyeret' és 'éhezünk' kiáltásokkal érzékeltették a katasztrofális romániai állapotokat. A tiltakozási mozgalom áterjedt a fővárosra, Bukarestre is, ahol december 21-én éjjel eldördültek az első lövések.

2001. XII. 15. (12 éve)

Megnyitják a látogatók előtt a pisai ferde tornyot, melyet Bonanno Pisano és Guglielmo Tedesco tervei alapján 1173. augusztus 9-én kezdtek építeni. Alig 10 méter magasságig jutottak el az építkezésben, amikor már látszott, hogy a harangtorony nem teljesen függőleges, mivel mocsaras talajra épült. A munkát meg is szakították, majd 90 évvel később – az eredetileg tervezett magasságot felére csökkentve – folytatták az építkezést. A tornyot Tomasso d'Andrea fejezte be 1360 és 1370 között. A világhírű műemlék 58 méter magas, hatemeletes, és ferdesége nélkül is az itáliai román stílus gyöngyszeme. 1999-ben kezdték felújítását, majd a helyreállítást 2001. június 16-án befejezték, a turisták előtt 2001. december 15-én nyitották meg.

December 16.

Etelka, Aletta, Beáta, Özséb napja.

Etelka: Dugonics András névalkotása az Etelka című regényében (1788), az Etele férfinévből, amely a germán eredetű Attila névnek vagy későbbi német Etsel származékának a régi magyar formája. Jelentése: atyácska.

1775. XII. 16. (238 éve)

Megszületett Jane Austen angol író. Első regényét, az Elinor és Marianne-t 1795-ben írta, s 1811-ben ez a szöveg jelent meg Értelem és érzelem címen. Igazi népszerűséget és sikert második regénye, a Büszkeség és balítélet (1813) hozott számára. Az olvasók és kritikusok egy része fantáziátlan, szűk látókörű író látott benne, aki saját világának a foglya, s aki képtelen ebből a kis világból kitekíteni. Az ellenvélemény szerint viszont a modern regényírás Austennel kezdődik, éppen azért, mert azt a társadalmi kört ábrázolja, melyet valóban jól ismert. További ismert regényei A mansfieldi park és az Emma. Több művét megfilmesítették.

Itt a madáretetési időny!

November utolsó hetével beköszöntött a télies időjárás, ami a madáretetési szezon kezdetét is jelzi.

Etetni szinte bárhol lehet, legyen az az udvaron, utcán, emeleti erkélyen, akár ablakpárkányon. Az etetőkre járó madaraknak nagyon is elegendő a napraforgó- és apró mag keveréke, alma, állati zsiradék, cinkegolyó és faggyú.

Mivel etessünk?

A legnépszerűbb – mind az etetést végző emberek, mind pedig a madarak között – a napraforgómag. Fontos, hogy semmiképp ne adjunk sózott, pirított magvakat a madaraknak, csak a „sima” mag a jó eleség. A kisebb madarak számára, mint például az ökörszem vagy a vörösbegy, érdemes a napraforgómagba apróbb eleséget – kölest, muhart – szórni, ugyanis ezeknek a madaraknak a csőre nem elég erős a magokhoz. Jó megoldás lehet például a nagyobb napraforgómag közé díszmadár-eleséget önteni, amelyben mindezen apró magvak benne vannak.

Készíthetünk madarainknak madárkalácsot is – méghozzá nagyon egyszerűen. Nem kell más hozzá, mint egy kis műanyag pohár vagy joghurtos doboz, faggyú, valamint az előbb említett magvak, esetleg dió. A műanyag pohárba eleséget szórunk, majd arra ráöntjük a felmelegített, folyékonyra vált faggyút. Fontos, hogy egy madzagot is lógassunk ekkor a készülő madáreleségbe, hogy tudjuk mivel felkötni a fára (ha ezt kihagyjuk, kis hálóbá is betehetjük az élelmet, és azt akasztjuk fel). Ezek után hagyjuk kihűlni keverékünket, kiszedjük a pohárból, és kész is a tápanyagdús madárebéd.

Természetesen a szalonnabőrke sem mehet kárba, azt is fellógathatjuk kis barátainknak, vendégeinknek. A cinegék például különösen nagy örömmel eszegetnek a zsíros szalonnamaradékból. Ezekon kívül lehet kapni a boltokban különböző madárkalácsokat, élelmeket, ezekkel is próbálkozhatunk, ám a már említett hagyományos élelmek teljes biztonsággal odacsallják a környék madarait etetőnkhez.

Miben és hol etessünk?

A legegyszerűbb, bár kétségtelenül nem a legszebb megoldás a kivágott műanyag flakon, melybe beleszórhatjuk a magot, és már ki is függeszthetjük a fák ágaira. Még ennél is egyszerűbb egy tálka kihelyezése, melynek alját kilyukasztjuk, hogy az esővíz kicsöpögessen alul. A leeső hó azonban ezt gyakran betemetheti – erre figyeljünk oda. Fából gyönyörű etetőket készíthetünk. „Automata” adagolósat, de négy oldalról nyitott, V tetőset is. A lényeg, hogy a madarak szabadon járhassanak a fa ágai, a bokrok és az élelem között, és környezetüket is látassák táplálkozás közben.

A rigóknak, akik nem nagyon szoktak az etetőre repülni, a földön készíthetünk

Tudod-e?

SOHA ne etessünk kenyérral, kenyérmorzssával! Ezek az élelmek nedvesség hatására könnyen erjedésnek indulnak és gyomor-, valamint bélgyulladás, vagy akár a madarak pusztulását okozhatják.

A házi készítésű madáretető is megteszi, hogy átsegítsük a madarakat a hideg téli napokon

terített asztalt zöldegekből, almából. Erre mindössze egy kisebb, fedett rész kell – akár egy oldalára fordított láda is megteszi. A bokrok, fák ágaira bátran fellógathatjuk a már említett szalonnát, madárkalácsot, de rájuk szűrhetünk almát is, hogy abból is nyugodtan csipegessenek pártfogoltjaink.

Az etető helyét úgy válasszuk ki, hogy lehetőleg ne legyen zavart, forgalmas helyen, bár egy-egy ajtónyitást követően a madarak hamar visszajönnek az etetőkhöz. A ragadozókat is figyelembe kell venni a helyválasztásnál. A karvaly és egyéb itt-ott feltűnő ragadozómadarak a természet rendje szerint cselekednek, mikor elejtenek egy-egy verebet, cinkét, így ne legyünk rájuk mérgesek. A házi macskák azonban gyakran tudnak kárt okozni az etetők körül. Ellenük leginkább úgy védekezhetünk, ha a madáretetőt olyan helyre rakjuk, mely körül nyílt terület van, így a lopakodó házi kedvencet már időben észre vehetik a madarak. Az is megoldás, ha az etető elég magas van, és a macska sehogy nem tudja azt elérni.

Az etetési időszak végét a tartós fagyok megszűnése hozza majd el, várhatóan valamikor március közepén, végén. A madárbarátoknak azonban ezt követően sem kell nélkülözniük a madármegfigyelés élményét, ha mesterséges odút, itatót helyeznek ki a kertbe vagy erkélyre.

A kék cinege a faágra szűrt almával igyekszik megbirkózni

Itató az udvaron

A teknősök a dinoszauruszoktól származnak

A teknősök a korábban gondoltakkal ellentétben nem az egyszerű hüllők közé tartoznak, hanem madarak, krokodilok és kihalt dinoszauruszok egy csoportjának leszármazottai. A két éven át tartó, a közönséges levesteknős és a kínai lágyhéjú teknős genetikai információin végzett kutatás szerint a teknősök 250 millió évvel ezelőtt

váltak le a dinoszauruszoktól. A korábbi feltételezések arról szóltak, hogy a teknősök primitív hüllők vagy a kígyókkal állnak rokonságban. A japán, kínai és brit tudósokból álló kutatócsoport szerint az általuk elvégzett genetikai vizsgálatokkal lezártnak tekinthető a teknősök evolúciójával kapcsolatos vita.

A kutatásból arra is fény derült, hogy a teknősök páncélja részben a lábuk átalakulásával fejlődött ki. „A teknősök fejlődése különleges példája a gerinceseken végbement jelentős evolúciós változásoknak. A kutatás nemcsak abba ad betekintést, hogy hogyan fejlődtek ki a teknősök, hanem azt illetően is tanulságokkal szolgál, hogy a gerincesek fejlődési programjának megváltoztatásával hogyan jöhetnek létre evolúciós újdonságok” – közölte a vizsgálatot vezető Irie Naoki, a japán RIKEN kutatóintézet munkatársa.

A kutatók azt is megállapították, hogy a teknősök elsőrangú szaglással rendelkezhetnek, mivel több mint ezer szaglóreceptoruk van, amely a legnagyobb szám a nem emlős gerincesek között.

Megörökítette a gyilkos villanást

Larry Lynch mindössze hét méterre állt a bestiától, hogy megörökíthesse a támadás előtti gyilkos villanást a szemében. A floridai Myakka River State Parkban készült felvétel elnyerte a Természettudományi Múzeumtól az év állatportréja címet.

„Tudtam, hogy hol időznek szívesen az alligátorok, csupán találnom kellett egyet, amelyik hajlandó volt együttműködni velem” – mondja a bátor fotós.

A macskákhoz hasonlóan az alligátorok szeme is különleges receptorokkal van ellátva, hogy segítse az állatot az éjszakai látásban. Azonban a doromboló vadászoktól eltérően a hüllők szemei vörösen villannak a sötétben, mikor ráfókuszálnak leendő áldozatukra. „Miközben a többcentis sárban térdeltem, szenvedve a hőségétől, a nedvességtől és a vérszomjas moszkítóktól, az járt a fejemben, hogy megcsinálom a legjobb képet, amire csak képes vagyok, aztán már húzok is a fenébe” – emlékszik vissza Larry a szenzációs felvételek keletkezésére.

Van fényképed házi kedvencedről? Oszd meg velünk!

Mind több fotó érkezik szerkesztőségünkbe kis kedvenceitekről. Arra kérünk benneteket, hogy minél élesebb, nagy felbontású fotót küldjete, különben nem áll módunkban közölni. Bízunk abban, hogy ügyesek lesztek!

Levélcímünk továbbra is:

Jó Pajtás, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.,
e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.com

Labradorjaim

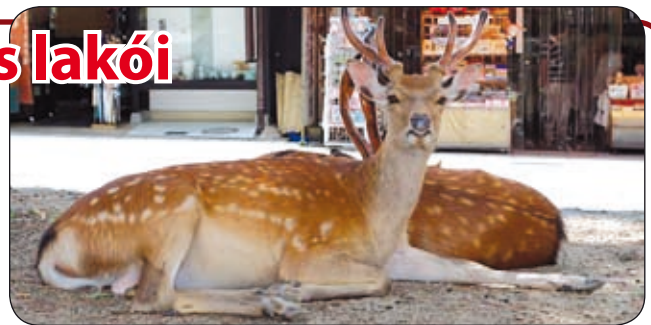
Nagyon szeretem a kutyákat. Különösen kölyökkorukban aranyosak. A kutya nagyon okos állat, és könnyen tanítható. Én a fajtisza kutyákat kedvelem, ezért labradorjaim vannak. Most már összesen hat.

Zombori Renátó, Szaján

Egy japán város különös lakói

A Japán középső részén található Nara város utcáin mintegy ezer Asziskaszarvas (Cervus nippon) kóborol, heverészik. A békés állatokat cseppet sem zavarják a járművek vagy a fényképező gyalogosok, és a város lakói sem félnek tőlük. A szarvasok a városban lévő Nara Park lakói, és isteni eredetűnek tartják őket. A legenda szerint egy isten szállt a földre egy fehér szikaszarvason, és ettől kezdve tartották szentnek ezt az állatot. Megöléséért 1637-ig halálbüntetés járt, ma szabálysértéssel büntetik az orrvadászt.

RÜGYFAKADÁS

A lakatos

Ebben az interjúban édesapámmal, Fazekas Róberttel fogok beszélgetni, mégpedig a lakatos munkájáról, mivel ez a szakmája.

- Milyen szakmát választottál, hol és mikor?
- A nyolcadik osztály befejezése után eldöntöttem, hogy Kikindán lakatos szakmát fogok tanulni. Ez mind sikeresen is ment, a gyakornoki időt a magyarcsernyei olajgyárban töltöttem, ami még inkább megszerettette velem a lakatosmunkát.
- Mikor befejezted az iskolát, sikerült a szakmáddal munkát kapnod?
- Állandó munkát nem kaptam, viszont tíz évig dolgoztam mint ideény-munkás az olajgyárban. Utána nem nagyon reménykedtem abban, hogy állandó munkás leszek az olajgyárban, és úgy döntöttem, hogy itthon folytatom a mesterségemet.
- Milyen dolgokat készítettél mint lakatosmester?
- Kisebb-nagyobb vasszerkezetből álló supát, kotárkát, pótkocsikat, vaskapukat, ajtókat és sok mászt készítettem eddig, meg mezőgazdasági gépeket javítottam.
- Szereted a szakmád?
- Igen szeretem, mert nagyon boldog vagyok és büszke, mikor látom a munkám eredményét, és tudom, hogy az én két kezemmel csináltam.
- Sok munka akad ebben a kis faluban?
- Faluszinten nem mondható, hogy sok a munka, de a környező falvakból is sokan hívnak dolgozni, illetve hoznak hozzám munkát.
- Milyen szerszámok találhatóak egy lakatos műhelyében?
- Különböző vágóeszközök, pléh hajlító, hegesztőgépek, kulcsok, szög-mérő, colstok, fúrógépek stb.
- Kifizetődő ez a munka?
- Régen az volt, de manapság nem lehet megfizettetni az emberekkel. További sok sikeres munkát kívántam apunak. Szerintem az a legfontosabb, hogy az ember szeresse azt, amit csinál.

Fazekas Anasztázia, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

A szobafestő

Radics Anti bácsival készítettem interjút, aki szobafestőnek tanult, és ezzel is kereste a pénzt.

- Miért választotta ezt a szakmát?
  - Azért, mert szerettem festeni.
  - Mikor és hol tanulta ezt a foglalkozást?
  - 1966-ban fejeztem be az általános iskolát, és még ebben az évben elmentem inasnak Fehér András mesterhez. Tavasztól őszig a mesterrel dolgoztam, télen pedig Módoson jártam inasiskolába.
  - Milyen volt az „inasélet”?
  - Hát nem volt könnyű – mondta Anti bácsi. – Az első nap meg kellett tanulni létrával járni. Egész nap gyakoroltam, késő délutánra jól meg is tanultam. A második napon semmit sem tudtam csinálni, az első napi gyakorlás következtében izomlázam volt. A továbbiakban sok ecsetet és meszelőt mostam el a segítők és a mester után. Mivel a létrával már tudtam mozogni, flekkelni és kaparni kellett a falakat. A mester rám bízta az enyv főzését, ami kötőanyag volt. Hétfélig kaptam 2-3 ecsetet, hogy a kotárka mögött gyakoroljam a vastagabb és a vékonyabb vonalakat húzni. Amikor már ment a vonalak húzása, az alsó hengert tanultam használni.
  - Meddig volt inas?
  - Két évig voltam inas, egy évig segéd, és utána lettem mester.
  - Amikor megszerezte a mesteri diplomát, folytatta ezt a szakmát?
  - Igen, még négy évig dolgoztam a mesteremmel, és 1974 óta dolgozom egyedül a mai napig is.
  - Milyen festéket használtak régen?
  - Bécsi meszet (kaolin) és barna bécsi meszet (stricli).
  - Milyen falmintákat csináltak régen?
  - Papírmintákat, amelyeket 20-25 csíkkal szegtünk be.
  - Ma is aktívan dolgozik?
  - Igen, de 63 évesen már nehéz mozogni a létrával.
  - Akkor a nyugdíjat várja?
  - Igen, 1974 óta eleget dolgoztam már.
- Remélem, Anti bácsi meg fogja kapni a jól megérdemelt nyugdíját.

Megyeri Anna, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsernye

„Az ember nem arra született, hogy legyőzzék” (E. Hemingway)

Én nagyon szeretem a tengert, ezért kíváncsian fogtam a kezembe Hemingway könyvét. Mit csinál egy öreg ember a tengeren? Kíváncsian kezdtem olvasni.

Kiderült, hogy az ember öregen, magányosan erején felüli dolgokra képes. Egyáltalán nem félt a tengeren. Én, aki nem vagyok vízhez szokva, biztos nem éltem volna túl egy ekkora kalandot. Pedig nagyon szeretem a tengert. Ha ott vagyunk, képesek vagyunk egész nap a vízben lenni! Ez az életigenlő öregember példát mutat nekünk kitartásban, bátorságban egyaránt. Ez az ember a természettel, a tengerben élő halakkal küzd. Tudja, hogy harca kudarcra van ítélve, tettét mégis győzelemként éli meg. A veszteségen képes túllépni. Nekem nagyon tetszik benne, hogy nem hagyta el magát, nem kesergett. Örült, hogy a fiú dicsérte és mindig biztatta.

Tudom, hogy az öregember újra és újra meg fogja próbálni, mert az ember nem arra született, hogy legyőzzék.

Német Alen, 8. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Álmomban történt

Egyik éjjel azt álmodtam, hogy Nikolával, Alexszel, Rudiával és Danival kalandozni indultunk.

- Útközben megkérdeztem tőlük, hogy szerintük miből van a Hold?
- Biztosan sajtból van – mondta Nikola.
- Szerintem is – mondta Alex.
- Nem igaz – tagadta Dani és Rudi. Szerintünk összecsapódott meteorokból van a Hold.
- Derítsük ki! – kiáltottam izgatottan.
- Eliindultunk tehát kideríteni, hogy miből van a Hold. Nikola vezette az úrhajót, amíg mi négyen csodáltk az eget. Hirtelen elkezdtünk lebegni mind az öten, s megállt az úrhajó.
- Megérkeztünk – közölte a jó hírt Nikola.
- Én léptem elsőnek a Holdra.
- Mindjárt megkóstolom a Holdat! – mondta Alex, letört belőle egy darabot, és éppen akkor, amikor betette volna a szájába, anyukám felébresztett.
- Fiam! Kelj már fel. Elkéssel az iskolából – mondta haragosan.
- Erről ennyit! – gondoltam magamban, miután kiment a szobámból.

László Dávid, 5. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Zsiga Anett szabadkai tanuló rajza

Én, a vándor

Egy nap elhatároztam, hogy vándorútra indulok. Úgy éreztem, már felnőttem, pedig csak tizenkét éves voltam.

Megpakoltam egy tarisznyát étellel, és leindultam a szinte végtelennek tűnő szántóföldön. Majdnem úgy, mint derült égből a villámcsapás, egyszer csak egy illatos, virágos rétre értem, ahol találkoztam nyulakkal, őzekkel, akik ösztöneik szerint elfutottak. Egy órányi gyaloglás után egy erdőbe jutottam, ahol szokásomhoz híven eltévedtem. Úgy éreztem, körbe-körbe járok. Addig-addig jártam e köröket, amíg beesteledett. Aludt már a madár, a fa, az avar, és ennek a rengetegnek minden lakója. Akkor töprengtem el először, hogy jó ötlet volt-e a vándorút. Közben gondolkodtam, észre sem vettem, hogy már reggel van. Elindultam hát délkelet irányba. Végre kibotladoztam az erdőből. Mellettem országút volt. Mit tehettem volna mást, stoppolni kezdtem. Az első személygépkocsi meg is állt. Kérdeztem a vezetőjétől:

- Merre megy, jóember?
- Én a Legközelebbi városba – felelte barátságosan.
- Hát vigyen el engem oda.

Fél óra múlva már ott is voltunk. Letett a központban, és folytatta útját. Megállítottam egy járókelőt, és megkérdeztem, mi a neve ennek a fura, ismeretlen városnak.

- Ez a Legközelebbi város – felelte.
- Egy pillanat, a Legközelebbi a város neve?
- Igen.

El is csodálkoztam ezen a dolgon, de nem gondolkodtam sokat rajta. Mivel nálam volt a megtakarított pénzem, elmentem az állomásra, és felszálltam egy vonatra, amely a Legedesebb városba vitt.

– Ezek a nevek kezdenek az agyamra menni – gondoltam magamban.

A Legedesebb városban különös dolog történt velem. Leültem egy padra, és egy kis golden retriever tette a fejét a térdemre. Sovány volt és gyenge. Megettettem, és a szívemhez nőtt. Kimentünk a főútra, s elindultunk az ismeretlenbe. Útközben elneveztem a kutyust Pénteknek. Akkor egy várost pillantottam meg.

– Ezt most a Legszebb vagy Legkövérebb város lehet? – kérdeztem magamtól.

- Ismerős terület volt. Egy táblán nagy, fekete betűkkel ez állt: Topolya.
- Végre hazaértem!

Odafutottam egy telefonfülkéhez, és felhívtam anyukámat, akit azt sem tudta, él-e vagy halok. Öt perc múlva ott is volt előttem az ismerős autó.

– Hogy tehetted ezt? – kérdezte.

Én ültem szótlantul. Csak egy valaki nem tudta, hogy mi történik körülöttem, és az Péntek volt, aki tágra nyílt szemekkel ült a gépjármű hátsó ülésén.

Becskei Denisz, 7. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

A táska monológja

Én Bajusz Árpád táskája vagyok. Még alig pár hónapja lakom itt.

Fekete színű, betűkkel díszített hátizsák lennék. Van rajtam 4 cipzáros rekesz, kicsik és nagyok is. Habár rövid ideje vagyok itt, már hallottam az eddigi táskáktól, hogy nehéz dolgom lesz. Esőben, sárban és sok rossz dologban lehet részem. Állandóan csak ledob a gazdám a hátáról, mintha nem is csinálnék semmi hasznosat. Pedig, ha én nem lennék, kézben vinné a könyveket, az biztos. Megrághva vagy elszaggatva még nem vagyok, és remélem, nem is leszek. De ha belegondolok, mégis csak jól jártam, hiszen nem kell napokat ülnöm a bolt polcain, aminél unalmasabb talán csak a nyári szünet lehet, szerintem.

Vannak napok, mikor olyan súlyos vagyok, hogy majd leesik a gazdám válla. Szerintem mi, táskák le vagyunk becsülve. A dobálózás mellett néha akár rúgások is érhetnek és egyéb fájdalmas dolgok. Gyakran más táskák gazdáihoz csapódunk, minden jel nélkül. A joghurt, csokis tej s az üdítőitalok kiömlése még gyakoribb. Velem és elődeimmel ilyen nem történt még, viszont láttuk, hogy megtörténhet ez a dolog. Nehéz egy táska élete, főleg ha iskolai. Na de vannak ennek jó oldalai is. Például, ha hegymászó táska lennék, állandóan fáznék és levegő is alig érne. Vagy mondjuk, horgásztáskaként pikkelyes, nyálkás és vizes is lehetnék, vagy akár horog is mehetne az oldalamba.

Összefoglalva a dolgot, én örülök, hogy Árpi táskája vagyok.

Bajusz Árpád, 8. osztály, Ada

RÜGYFAKADÁS

Kétperces

A gesztenyefa irányából vitatkozás hallatszott.

– Nézz magadra! – mondta az egyik gesztenye, aki a legnagyobb és a legfeltűnőbb helyet választotta magának. – Szúrós vagy és kövér. Nem kellesz senkinek – szólt, mire a többiek óvatosan bólogatni kezdtek.

– Ti is szúrtok, és ti is gömbölyűek vagytok, mint én. Nem különbözünk – gondolta magában a megszegényített gesztenye, ám nem mondott semmit, inkább különvált a többiektől.

Amint a faágakon sétálgatott, szembejött vele az Élet. Mondta is neki a gesztenye, hová rohan, miért siet annyira, ugyanak már egy kávé, ha így összefutottak. Tehát a gesztenye kávézott az Élettel, majd leugrott a fáról – ha már úgysem szereti őt senki –, és meghalt.

Berta Krisztina, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Mogyó mókus kalandjai

Volt egyszer egy hetvenhét gyökerű, hatalmas fa. A fában lakott egy mókus, Mogyó volt a neve.

Egy napon Mogyó elment világot látni. Ment, mendegélt. Egyszer csak megpillantott egy kunyhót. Bekopogott. Egy idős néni nyitott ajtót. Olyan csúnya volt, hogy Mogyó megijedt tőle és elfutott. Ahogy futott, hirtelen megnyílt alatta a föld, és a mókus belezuhan egy vakondodúba. Nagyon megijedt, mert sötét volt, és nem tudta, hogy hol van. Ekkor megpillantotta Vakond úrfit, a vakondok királyát. Mogyó elmesélte történetét, és megkérte, hogy segítsen neki hazatalálni. A vakondjáratokon keresztül megtalálták a hetvenhét gyökerű fa huszonharmadik gyökerét, és gyökérről gyökérré mászva Mogyó végül hazatalált.

A vándor mókus megköszönte Vakond úrfi segítségét.

Kalácska Réka, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Messzeség

*Éjjel sok-sok csillag felvillan az égen,
Oda vágyakozom nagyon-nagyon régen.
Bárcsak bejárhatnám az eget,
S megmászhatnék sok-sok hegyet.*

*Szeretném bejárni az egész világot,
Jó lenne megismerni minden virágot.
Bárcsak könnyű lennék, s hátán vinne a szellő,
Bejárnam a tengereket, s úsznék, mint a sellő.*

*A messzeségre vágyom, oda mennék,
Ha végre ott lehetnék, nagyon boldog lennék.
Szeretném látni a lepket, az úszkáló halakat,
De a messzeség továbbra is csak álom marad.*

Vastag Krisztina, 8. osztály, Ada

Téli tudósítás

*A tél tegnap
öt centiméter hóval érkezett,
mára még ötöt jósolnak.
De hát ki tudja?
Hátha lesz belőle tíz is öt helyett.
Mindenképp öröme,
tizenöt centi lepte be a környéket.
A gyerekek hol itt, hol ott csúszkáltak.
De hát ki tudja?
Hátha holnapra mind elolvad.
El is olvadt mind,
senki sincs az utcán,
mert minden csupa sár.*

Patócs Fanni, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

RÜGYFAKADÁS

Kávéházban Kosztolányival

Álmosan ballagtam hazafelé az iskolából.

Gondoltam, beülök a közeli kávéháza egy forró csokira. Bent kellemes meleg volt, sokan ültek az asztaloknál. Én az ablak mellett választottam helyet.

- Szia, Kata! – köszönt Balázs, a pincér.
- Szia, Balázs, egy forró csokit, légy szíves!
- Azonnal hozom – mondta, és elszietett.

Éppen azon gondolkodtam, vajon hányast fogok kapni a matekellenőzőre, amikor váratlanul köszönt valaki.

- Jó napot, kisasszony! – szólított hozzám az idegen.
- Jó napot! Miben segíthetek? – kérdeztem.
- Szabad? – tudakolta, és a szemben lévő székre mutatott.
- Persze – feleltem automatikusan, nem is gondolva tovább arra, hogy mennyi 95x3.

Mikor láttam, hogy kényelembe helyezte magát, alaposabban szemügyre vettem. Fekete haját gondosan félrefésülve hordta. Csokornyakkendőt és hozzá illő szmokingot viselt. Fekete lakkcipőjét kicsit furcsállottam. Észrevettem, hogy már jó ideje fürkésző tekintettel néz rám.

- Dudás Kata – nyújtottam a kezem.
- Kosztolányi Dezső – szorította meg.
- Ez vicces, pont úgy hívják, mint azt a híres költőt.
- Igen, valóban – mondta tettetett komolysággal, és egy kicsit mosolygott.
- Nem láttam még erre felé – törtem meg a csendet.
- Nem erre lakom – mondta –, csak ide jövök, ha ihletre van szükségem.
- Ihletre? Minek? – kérdeztem csodálkozva.
- Hát, mert verseket írok – felelte, és kutatni kezdett a zsebében. Egy papírlapot, tollat és okulárét vett elő, majd írni kezdett. Néhány perc lázas munka után odanyújtotta a papírlapot nekem. Ez állt rajta:

„...Megannyi rossz szó honosodik meg, s megannyi jó szó senyved el. Száz és száz magot kell elhínteni, hogy egy-kettő gyökeret fogjon.”

Kosztolányi

- Mire felnéztem, ő már nem volt ott. Tényleg ő volt az! Ó, ha tudtam volna!
- Ki volt ez, Kata? – kérdezte Balázs.
- Nem fogod elhinni. Leülök ide, egyszer csak megszólít: „Szabad?...”

Dudás Kata, 6. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Egy dinár története

Egyszer, amikor a nagynénimnél sétálgattunk Zenta utcáin, találtam a földön egy érmét. Nagyon különleges egydináros lehetett, mert aranyozottan csillogott, mintha azt akarta volna, hogy felvegyem.

Így is lett. Felvettem, hazavittem, és a csap alatt megmostam.

Olyan festékekkel volt bevonva, amitől tényleg úgy nézett ki, mintha aranyból lenne. Még akkor elhatároztam, hogy eme kis dinár lesz a szerencsém forrása. Azóta mindenhova magammal hordom. Azon a napon, amikor jöttem haza Zentáról, egy autóval karamboloztunk, de szerencsére nálam volt a dinárom, és így nem történt semmi bajom. Egy másik alkalommal gondoltam, hogy szerencsét próbálok az én kis pénzecskémmel, és veszek egy lottószelvényt. És mit ad Isten, megnyertem a főnyereményt, ami százmillió zöldhasú dollár volt. Amikor meghozták a nyereményt, az én szegény kicsi dinárcskám eltörpült a nagy pénzkupac mellett. Megfogtam egy marék ropogós zöldhasút, és elkezdtem dörzsölni az arcomhoz, mert nyugtatott a pénz ropogása.

Ha van pénz, nincs gond, ennyi! Na de az én kis szerencsepénzem ott kuporgott valahol magányosan az asztalon, és szomorúan nézett rám két kicsi nem létező szemével. Egyszer csak felállt és elgurult. Én észre sem vettem, mert a sok pénz elbűvölt. De egy pár óra múlva, amikor már egy kicsit megnyugodtam, az asztalra néztem, és ámulattal láttam, hogy az én kis szeretett dinárcskám nem volt ott. Elkeseredve kerestem, és azon gondolkodtam, hogy mi lesz az én életemmel, hogyha nem lesz nálam dinár. Egyszer csak csodák csodájára, ott termett előttem és azt mondta:

- Nem törődjél velem! Elfelejtettél! Én szereztem neked ezt a sok pénzt, és te cserben hagytál!
- Nem hagytalak én téged sohasem cserben! Nem tehetek róla, megbűvölt a sok zöldhasú! Én szeretlek téged! Sohasem hagynálak el.

Erre ő nagyon elérékenyült, és beugrott a zsebembe. Éreztem, hogy a pénzem varázsereje átjárja a testemet.

Azóta is mindig velem van, és a pénzből, amit nyertem, elmentünk egy karibi utazásra. Ő végig velem volt, és vigyázott rám, mint egy őrangyal.

Ördög Lóránt, 7. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Kedves Pajtások!

December a csodavárás ideje, amikor kisgyermekként tudunk újra meg újra örülni a Mikulásnak, amikor áhítattal tölt el bennünket az adventi várakozás, s karácsonykor, a szeretet ünnepén együtt lehet a család. Ha ilyenkor hótakaró varázsolja el körülöttünk a világot, fogékonyabbak vagyunk a mesére, **Dudás Katáéra** is, aki Kosztolányival találkozott a kávéházban. A vándorló Becskei Denisz elkalauzolhat bennünket a Legközelebbi és Legedesebb városba (s ezt az utazást a kóbor kiskutyával is tudja igazolni), **László Dáviddal** eljuthatunk a Holdra (amibe bele is lehet harapni), vagy **Kalácska Réka** Mogyó mókusával a Föld mélyébe. Ahonnan a 77 gyökerű fa 23. gyökerén kapaszkodva juthatunk haza. És itt meglevenedhet a fán az alma meg a gesztenye, hogy Örkény István nyomán elmondja kétperces történetét, amit **Lackó Márta** és **Berta Krisztina** jegyez le. **Német Alen** pedig Hemingway öreg halászának példájával bizonyítja, hogy az ember hittel, akarattal, kitarással minden nehézséget legyőzhet. S ezt vallja **Fazekas Anasztázia** és **Megyeri Anna** interjúalánya is, a lakatos és a szobafestő. Ők ugyan visszazökkenenek bennünket a valóságba, de ezt azért teszik, mert a pályaválasztás előtt álló társaitoknak szeretnének segíteni.

Ebből a mindennapi valóságból nyugtázom most a múlt héten küldött nem hétköznapi, érdekes írásokat a következőknek:

Csantavér: Anitity Klaudia, Anitity Szuzanna, Dulity Éva, Kopunovity Rebeka, Kőműves Kristóf, Nedelykovity Tamara, Német Alen, Patócs Fanni (2 írás), Popovity Krisztián, Sinkovics Eleonóra és Vörös Friederika, Rajzot küldött: Kolopar Damir, Patai Dániel és Romoda Zsóka;

Kisorosz: Berta Krisztina, Cirok Adám, Csúszo Adrián, Karácsonyi Anita, Lackó Márta és Szorcik Andrea;

Magyarcsernye: Bába Anita, Bacsik Réka, Fazekas Anasztázia, Hódi Ákos, Kiss Zsanett (2 írás), Korom Andrea, Megyeri Anna, Oláh Anita, Samu Emese (2 írás), Szabó Judit (2 írás), Vastag Ottó és a 8. osztály;

Szenttamás: Blazsanyik Zsaklina;

Tóba: Szabó Krisztián;

Törökbecse: Kiss Tímea.

Csodaváró hangulatban számítok további írásaitokra.

Tomán Mária

Az én képtercesem

Egyik őszi délután kimentem a gyümölcsösbe. Felnéztem az egyik fára, amelyről nagy hangzavar hallatszott. A terhes Almánénál megindult a szülés. A férje, Almalbert így kiáltott:

– Hívjátok a bábalmát! Addig, míg nem ér ide, rakjatok minél több avart a fa alá, nehogy összetörje magát az újalma.

A bábalma hamar megérkezett, levezette a szülést, egy egészséges kis alma jött a világra, kinek a neve Almantal lett. Csak egy baj volt. Az újalma sárga lett, miközben a szülők pirosak voltak.

Mi azért még gratulálunk nekik!

Lackó Márta, 8. osztály, Gligorije Popov iskola, Kisorosz

Planetáriumban jártam

Planetáriumban jártam,
sok csillagot láttam.

Fekete volt az égbolt,
minden csillag szép volt.

Néztünk bolygót, jó sokat,
s csillagképből horoszkópokat.

Végül hazajöttünk, boldogan,
otthagytuk a bolygókat.

Antics Szuzanna, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Képzelt interjú

Mark Wahlberg

Zűrös tinédzserként kezdte, majd be-
robbant a rapiparba, míg a bátyja a
nyolcvanas évek egyik legmenőbb
fiúzenekarának volt tagja. Egy ideig mo-
dellkedett, manapság pedig Hollywood
egyik legfoglalkoztatottabb színésze, habár
a média még a mai napig is sokat foglal-
kozik kétértelmű kijelentéseivel. Sokak szerint
népszerűségének csupán annyi a titka, hogy
nem játssza túl magát. Képzelt interjúnk
Mark Wahlberggel készült.

– Hogyan váltál dühös, zűrös tinédzserre?

– Kilencen voltunk testvérek, a szüleink pedig hétköznapi munkákat végeztek a megélhetésért. Esélye sem volt annak, hogy foglalkozzanak velünk, ráadásul az ő házasságuk is ingatag lábakon állt. Végül el is váltak, mi pedig főleg az utcán tengettük napjainkat, és persze mindenfélébe belekeveredtünk. Nagyon sok megbocsáthatatlan dolgot műveltem, de ezért nem a szüleimet okolom. Csakis én vagyok a hibás, engem terhel a felelősség, senki más.

– Mi tértett észhez?

– Arra gondoltam, hogy nem akarom börtönben végezni. Nem akarom, hogy hosszú évekre lecsukjanak.

– Hogyan kerültél a nyilvánosság szeme elé?

– Tagja lettem én is a New Kids On The Blocknak, de kiszálltam, mielőtt befutottak volna. Nekem is sikerült érvényesülnöm, a Marky Mark and the Funky Bunch formációval. A bátyám, Donnie a New Kids On The Blockkal vált ismertté. Sokat köszönhetek neki, segített nekem és egyengette a pályámat.

– Milyen érzés kap el, amikor nézed a régi felvételeidet?

– Igyekszem keveset nézegetni. Sok mindent megtettem akkoriban a pénzért. Modellkedtem és edzéstippekről szóló videokazettát is kiadtam. Leginkább attól tudok elszörnyedni, hogy milyen ruhákat húztam magamra. De legalább nem játszottam meg magamat. Azt mutattam, ami voltam.

– Mi az, ami azóta sem változott?

– A jó erőnlét mindig is fontos volt számomra. Amióta a filmvilágba kerültem, ez ugyanúgy lényeges szerepet játszik az életemben és a munkámban.

– Hogyan kerültél a filmvilágba?

– Első szerepem, A félelmek iskolája című tévéfilmben volt 1993-ban, mozis debütálásomra pedig Danny DeVito oldalán került sor, a Reneszánsz emberben.

– Mely filmekben játszottál ezek után?

– Az évtized második felében, majd a 2000-es években sikeres produkciókban

kaptam főszerepeket. Játszottam például a Boogie Nightsban, a Sivatagi cápákban, a Viharzónában, Az olasz melóban és a Négy tesóban. A kétezres évek második felében jött a Legyőzhetetlen, az Orvlövész, és az Éjszaka urai. Közben az Ocean's Eleven – Tripla vagy semmi egyik, eredetileg nekem szánt szerepe Matt Damonhoz került, utána pedig együtt dolgoztunk A téglában. Később nagyon érdekes volt, egy videojátékhős, a Max Payne bőrébe bújni. A legkülönlegesebb forgatásom viszont a Ted kapcsán volt. Sokszor üres székhez kellett beszélnem, és csak elképzélhettem a beszélőgatót, életre kelt játékmackót.

– Továbbra is foglalkozol testedzéssel?

– Mindenképpen. Szeretem is, ha a szerep kemény fizikai felkészülést követel, még akkor is, ha egy alacsony költségvetésű filmről van szó, mint amilyen az Izomagyak. Számomra az edzés és az evés nem csupán munka, hanem szórakozás is.

– Hogyan készültél erre a filmre?

– Először is koplalással, mivel a Megtört városhoz jócskán le kellett fogynom. Amikor viszont elérkezett az Izomagyakhoz való felkészülés ideje, gátlástalanul töltöttem magamat mindenféle hússal és tésztás ételekkel. Azután pedig reggel ötkor keltem, mentem az edzőterembe súlyokat emelni, majd ismét egész nap ettem, naponta tízszer is.

L. M.

Zrínyi Miklós

Szigeti veszedelem

(Részlet)

15. ének

(...)

95. Sok ezer bosztáncsi, számtalan spahoglán,
Az megijedt császárt veszik körül sánczban;
De mindazonáltal néki megy horvát bán,
Útat csinál karddal iszonyu hatalmán.
96. Mert nem mér állani senki eleiben,
Senki nem mér nézni vitéz szemeiben;
Százat egymás után ő megöl egy helyben,
Még más százra viszen halált kéméletlen.
97. Szulimán jó lóra ülni igen siet,
De bán gyorsasága már régen ott termett,
Tizet ottan levág császár segítségét,
Igy császárnak osztán Zríni szólni kezdett.
98. „Vérszopó szelendek, világnak tolvaja,
Telhetetlenségednek eljűtt órája.
Isten büneidet, tovább nem bocsátja,
El kell menned, vén eh, örök kárhozatra.”
99. Igy mondván, derekában ketté szakasztá,
Vérét és életét az földre bocsátá.
Átkozódván lelkét császár kiindítá,
Mely testét élteben oly kevélyen tartá.
100. Ez volt vége az nagy Szulimán császárnak,
Ez az ő nagy hies hatalmasságának,
Az Isten engedte gróf Zríni Miklósnak
Dicséretit ennek hatalmas próbának.

101. Mikor bán visszánéz, meglátja távulrul
Elmaradt serege török kard miatt hull,
Mint pásztor nyájához, ő hamar megfordul,
És így szól hozzájok nagy hangos torkából:
102. "Eddig éltünk vitézek, tisztességejért,
Annak, ki körösztfán holt szabadságunkért:
Ma meghaljunk örömet, és jó hirünkért
Vitézül meghaljunk azért mindezekért.
103. Ahon nyitva látom Istennek országát,
Ahon jól esmérem nagy Eloim fiát!
Esmérem, esmérem az Isten angyalát,
Rothadatlan ágbul tart nekünk koronát."
104. De török számtalan körülvev seregét,
Messzirül jancsárság lüvik vitézeket:
Nem merik próbálni mert karddal ezeket,
Senki várni nem meri az ő kezeket.
105. Mind ennyi között is egy jajgatás nincsen,
Mert nagy vigasággal s örömmel hal minden.
Az mely helyen állnak, ugyanazon helyben
Bocsátják lölköket Isten eleiben.
106. Nem mér az nagy bánhoz közel menni senki,
De jancsár-golyóbis Zrínit földre veti:
Mellyében ez esett, más homlokát üti,
Vitézivel együtt az földre fekteti.

107. Angyali légió ott azonnal leszáll,
Dicsérik az Istent hangos muzsikával.
Gábrriel bán lelkét két tized magával,
Földrül felemeli gyönyörű szárnyával.
108. És minden angyal visz magával egy lelket,
Isten eleiben így viszik ezeket.
Egész angyali kar szép muzsikát kezdett,
És nékem meghagyák szóznak tegyek véget.
109. Vitézek Isten! ime az te szolgád
Nem szánta éretted világi romlását;
Vére hullásával nagy bötüket formált,
Ily subscribálással néked adta magát:
Ő vitéz véreért vedd kedvedben fiát.

Berekesztés.

A költő halhatatlanságot ígér magának munkája után.

1. Véghöz vittem immár nagyhírű munkámat,
Melyet irigy üdö sem víz el nem moshat,
Sem az ég haragja, sem vas el nem ronthat,
Sem az nagy ellenség, irigység, nem árthat.
2. És mikor az a nap eljűn, mely testemen
Csak uralkodhatik, fogyjon el éltemen
Hatalma: magamnak ugyan nagyobb részem
Hordoztatik széllle az magas egeken.
3. S honnan Scythiából kijűtt magyar vitéz,
Merre vitézségét látta világ, nagy rész,
Azokrul helyekrűl minden szem reám néz,
Hírrel böcsülettel, valamig világ lesz.
4. De híremet nem csak keresem pennámmal,
Hanem rettenetes bajvivó szabylámmal:
Mig élek, harczolok az ottomán hóddal,
Vígán burítottom hazám hamujával.

Zrínyi Miklós (IV.) gróf (horvátul: *Nikola Zrinski*) (1508. körül–1566. szeptember 8.), a szigetvári hős, a költő és hadvezér Zrínyi Miklós (Zrínyi VII. Miklós) dédapja.

I. Ferdinánd halálát követően Zrínyi ellenezte a törököknek való sarcfizetést, ezért I. Szulejmán szultán 1566-ban, hogy megbüntesse, százezres hadával ostrom alá vette a szigetvári várat, melyet Zrínyi mintegy 2500 emberrel védett. Augusztus 9-től szakadatlanul tartott az ostrom, a 600 főre olvadtv védőerég fokozatosan a belső várba szorult. A szeptember 5-ről 6-ra virradó éjjel meghalt az idős szultán, de halálát eltitkolták katonái elől. Miután a Bécs védelmére Győrnél felsorakozott császári seregtől hiába várt felmentést, és a hosszan tartó szárazság kiszárította a várat védő mocsarakat és vizesárkokat, 1566. szeptember 8-án Zrínyi a 300 főre fogyatkozott védősereggel kitört a lángokban álló belső várból.

Zrínyi Miklós villámként csapott le az ellenségre. Félelmet nem ismerve vágta a törököt. Az ellenség meghátrált, de a távolabb álló janicsárok sortűzet adtak le. A rettenthetetlen kapitány lehanyatlott lováról, és társaival együtt ölték meg Szigetvár kapujában. Vitézi halála miatt mind Magyarországon, mind Horvátországban hősként tisztelik.

Kedves Olvasó Tanulók!

Zrínyi Miklós (VII.) gróf (horvátul: *Nikola Zrinski*) (Ozaly, 1620. május 1.–Zrínyifalva, 1664. november 18.) horvát bán, Zala és Somogy vármegyék örökös főispánja, nagybirtokos főnemes, költő, hadvezér és politikus, katonai szakíró. Főműve, a dédapja hőstétéről szóló *Szigeti veszedelem* című hőseposza, 1651-ben jelent meg Bécsben. Vadászat alkalmával egy megsebzett vadkan ölte meg. Sokáig a császári udvar merényletéről suttogtak. Bécsben – állítólag – évtizedekig őriztek egy puskát, amelyen az „*Ez a vadkan ölte meg Zrínyi Milóst*”-felirat szerepelt.

A fentiekben közöltek a legrövidebb kivonatát jelentik annak a két „nagytörténetnek”, amelyek a mai irodalmi szövegeink megértését feltételező történeti tudást tartalmazták.

Rovatunknak ma azt az alcímet is adhatuk volna – s ez lesz a következő hetek témája is: **Olvashatatlan irodalmi szövegek**. A Zrínyi-eposzról ugyanis ma széles körben elterjedt vélemény, hogy még a középiskolában is olvashatatlan műalkotás. Nem lehet tanítani. Nem szólítja meg a mai diákokat. Ami nagyjából igaz is. De csak nagyjából. Én inkább azt mondanám, hogy nem teljesen irodalmi szöveggként kellene tanítani, hanem

egy nagyarányú történelmi/irodalmi/művelődéstörténeti, vagyis kultúratörténeti jellegű „story”-ként – korszerű multimediális és -kulturális eszközökkel és vonzatkörben. Mert az, hogy régi ügy, régi történet még nem jelent semmit. Tanárként és szülőként is tudom, hogy pl. a Toldi-történet, ami a 14. százaba kalauzol bennünket igencsak felcsigázza az általános iskolások képzeletét. Igaz, hogy Arany János nyelvezete kétszáz évvel későbbi – de ez önmagában semmi, korszerű módszerekkel kell nyúlni a nyelvkérdéshez. Jó alkalom tudatosítani nyelvünk változékonyságának, a nagy átalakulások történetét. Mert alapvető tény: a régi nélkül érthetetlen az újabb is. Hogyan értenénk meg pl. a Babits-verset, ha nem ismernénk a Zrínyi-opust is. Miképp beszélhetnénk a történelmi epikáról, ha nem ismerjük a barokk hőseposzok természetét? A „hőskeresés” jelenségét az irodalomban. Ez is utóbbi rovataink témája volt.

Jó munkát e szövegek olvasása és egybevetése során. Küldjétek el nekem a Toldi-elemzéseiteket, amelyeket hatodikban készítettetek. Írjátok meg a mai rovatunk költői alkotásai életre hívta kérdéseiteket!

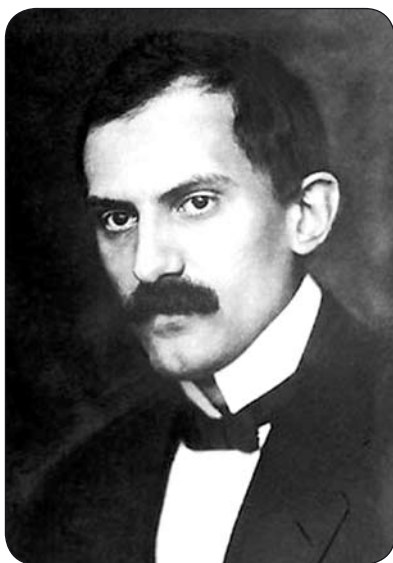
Bence Erika

Zrínyi Miklós

Kölcsey Ferenc

Babits Mihály

Kölcsey Ferenc Zrínyi dala

Hol van a hon, melynek Árpád vére
Győzelemben csorga szent földére,
Mely nevével hév szerelmet gyújt;
S messze képét bújdosó magzatja,
Még Kalypso keblén is siratja,
S kart feléje búsan vágyva nyújt?
Itt van a hon, ah nem mint a régi,
Pusztaságban nyúlnak el vidéki,
Többé nem győzelmek honja már;
Elhamvadt a magzat hő szerelme,
Nincs magasra vívó szenvedelme,
Jégkebelben fásult szívet zár.

Hol van a bérc, és a vár fölette,
Szondi melynek sáncait védlette,
Tékozva híven életét;
Honnan a hír felszáll, s arculatja
Lángsugárit távol ragyogtatja,
S fényt a késő századokra vét?

Itt van a bérc, s omladék fölette,
Mely a hőst és híret eltemette,
Bús feledség hamván, s néma hant;
Völgyben ül a gyáva kor s határa
Szűk köréből őse saslakára
Szédeleg ha néha felpillant.

És hol a nép, mely pályát izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni
Ősz atyáknak nyomdokin tanúlt;
S szenvedett bár, s bajról bajra hága,
Hervadatlan volt szép ifjusága,
A jelenben múlt s jövő virúlt?

Vándor állj meg! korcs volt anyja vére,
Más faj állott a kihúnyt helyére,
Gyöngye fővel, romlott, szívtelen;
A dicső nép, mely tanúlt izzadni,
S izzadás közt hősi bért aratni,
Névben él csak, többé nincs jelen.

Szobránc, 1830. július

Zrínyi második éneke

Te lásd meg, ó sors, szenvedő hazámat,
Vérkönnnyel ázva nyög feléd!
Mert kánya, kígyó, féreg egyre támad,
És marja, rágja kebelét.
A méreg ég, és ömlik mély sebére,
S ő védtelen küzd egyedül,
Hatalmas, ó légy gyámja, légy vezére,
Vagy itt az óra, s végveszélybe dül!

Áldást adék, sok magzatot honodnak,
Mellén kiket táplál vala;
S másokra vársz, hogy érte vívni fognak?
Önnépe nem lesz védfala?
Szív, lélek el van vesztegetve rátok;
Szent harcra nyitva várt az út,
S ti védfalat körüle nem vonátok;
Ő gyáva fajt szült, s érte sírba jut.

De szánjad, ó sors, szenvedő hazámat!
Te rendelél áldást neki:
S a vad csoport, mely rá dühödve támad,
Kiket nevelt, öngyermeki.
Tapsod el a fajt, rút szennyét nememnek;
S míg hamvokon majd átok ül,
Ah tartsd meg őt, a hűv anyát, teremnek
Tán jobb fiak, s védvén állják körül.

Törvényem él. Hazád őrcsillagzatja
Szülőtti bűnein leszáll;
Szelid sugárit többé nem nyugtatja
Az ősz apák sírhalminál.
És más hon áll a négy folyam partjára,
Más szózat és más keblü nép;
S szebb arcot ölt e föld kies határa,
Hogy kedvre gyúl, ki bájkörébe lép.

1838

Babits Mihály Zrínyi Velencében

Szent Márk dicső terén, melyet mélán tapostam,
valaha régesrég egy másik bús magyar,
méltóbb költő mint én, és hős mint senki mostan,
tiport hatalmasan, ki tudta mit akar!
Ki tudta mit akar s nem tudta, hogy a rosztan
fogyhatlan a világ s nem tudta, hogy hamar
ide vágy vissza a földről hol bármi sorsban

élni és halni kell; mely ápol s eltakar.
Ezt mind nem tudta még s árva honára gondolt
s döngött csizmája a márványon s lelke tombolt,
látván sok harci jelt ő s ívek oldalán.
Alkonyfelhő borult lagúnára, piarcra,
felhőn az angyalok készültek már a harcra,
melyre a holtakat felkölté Alderán.

Az idén is gondoltak a rajongóikra

Válogatásunkban olyan előadókra fókuszálunk, akik évtizedekre nyomták rá zenei pecsétjeiket, de ebben az évben sem hagyták cserben rajongóikat.

David Bowie: The Next Day (2013)

Bowie a hatvanas évek végén már tevékeny volt zeneileg, 1969-ben jelent meg a mindmáig zseniálisnak tartott Space Oddity. A hetvenes években futott be igazán, főleg a The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars lemezzel. Bowie alteregójaként élte meg Ziggy Stardustot, a zenéhez show is párosult.

Az elmúlt évtizedekben Bowie-nak több alteregója akadt, szabadon hagyta, hogy az aktuális hatások beszűrődjenek zenéjébe és stílusába. Ennek köszönhetően mindig tudott időserű lenni, és közben teljesen egyedi maradni. Jelenléte a zenevilágban felbecsülhetetlen, hiszen rengeteg előadóra tett hatást.

Tíz évvel ezelőtt a Reality című albumot adta ki. Azelőtt rendszeresen jelentkezett lemezekkel, így igencsak figyelemre méltó lemezlajstromra tett szert. Az idén a The Next Day-el leptem meg a rajongóit. Az album mindenféle reklámhadjárat és beharangozók nélkül jelent meg. A kritikusok felrótták ezt Bowie-nak, de hozzá is tették, hogy végül is Bowie azt csinálhat, amit csak akar.

A The Next Day hozza mindazt, amit Bowie-tól megszokhattunk. A Where Are We Now, a The Stars (Are Out Tonight) és a Valentine's Day után a Love Is Lost (Hello Steve Reich Mix by James Murphy for The DFA) klipjét mutatták be a zenei tévéállomások. A Bowie-rajongóknak valódi ínyencség ez a szám. Egyrészt csak az album deluxe verzióján található meg, másrészt viszont ismert témára tér vissza Bowie: a Space Oddityt, a nyolcvanas években az Ashes to Ashesben magyarázta meg, ami most visszaköszön ebben a dalban is.

Depeche Mode: Delta Machine (2013)

A nyolcvanas évek legelején fülbemászó techno poppal indított a Depeche Mode. Akkor még nem sokat jósooltak nekik, azután viszont a new wave egyik legmeghatározóbb képviselői lettek.

Az együtttest eredetileg Vince Clark, Martin Lee Gore, Andrew Fletcher és Dave Gahan alkották. Az első albumnál még Vince Clark volt a dalszerző, miután viszont távozott, ezt a szerepet Martin Gore vette át. Közben csatlakozott hozzájuk Alan Wilder, aki elektromos hangzással gazdagította a zenéjüket. Ez a felállás telitalálat lett, és évről évre nagy slágerek születtek, például People Are People, Master and Servant, Question of Time, Strange Love, Personal Jesus, Enjoy the Silence stb. Alan 1995-ig volt az együtttest tagja, azóta ismét háromtagú a Depeche Mode, de továbbra sem okoznak csalódást a rajongóiknak. Dalaik továbbra is felismerhetőek, még akkor is, amikor rockosabb, vagy épp komorabb a hangzásviláguk, Martin dalszövegei pedig továbbra is beletalálnak a lényegbe. Az idén a Delta Machine című albumot adták ki. A zenei tévéállomások a Heaven, a Soothe My Soul, a Goodbye és a Should be Higher című dalokat játsszák.

Pearl Jam: Lightning Bolt (2013)

A Pearl Jam az 1990-es évek végén alakult Seattle-ben. Mivel eredményesen meglovagolták a grunge hullámot, azonnal berobbantak. Az együtttest magvát Eddie Vedder éneke mellett, Jeff Ament, Stone Gossard és Mike McCready alkotják, míg dobost többször váltottak, és persze vendégzenészeik is voltak. Az első albumuk, a Ten azonnal népszerű lett. Vedder állítólag egy benzinkúti éjjeli műszakja után reggel szörfözni ment, a strandon pedig megírta az Alive, a Once és a Footsteps című dalok szövegeit. Ezeket később háromrészes mini-operának nevezte, és helyet kaptak a Ten és a Lost Dogs című albumokon.

Sokak szerint a Pearl Jam sikere a zenéjükből és Vedder hangjából fakadó energiának köszönhető. Veddernek nemcsak a hangja energikus. Koncertjeiken a biztonságiak rémének emlegették, és az együtttestagok is aggódtak érte, mert mindig felmászott az állványokra, vagy amire lehetett, és többször a nagy magasságokból le is ugrott. Energikusságuk népszerűnek tartja őket, akkor is, amikor a grunge hangzás után inkább az alternatív rock, a hard rock és punk-rock határozza meg a zenéjüket. Új albumuk, a Lightning Bolt nemrég jelent meg, a Mind Your Manners és a Sirens ostromolta máris a toplistákat.

Összeállította: L. M.

Mesében énekel

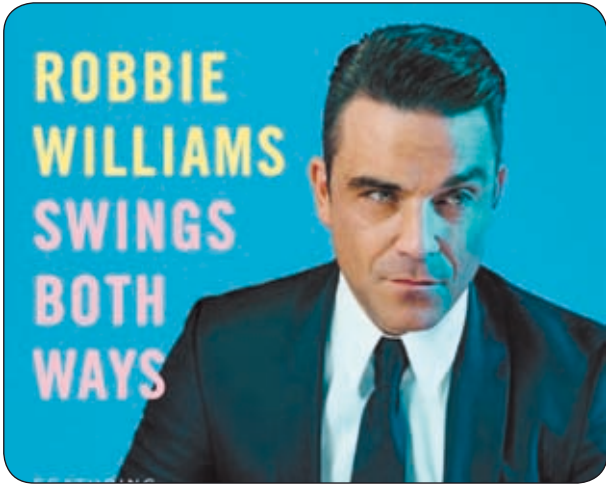
A Zack és Cody Disney-sorozatból, valamint a High School Musical, azaz a Szerelmes hangjegyek című trilógiából ismert Ashley Tisdale ismét énekel. A Mikulás mentőakció című 3D-s alkotásban, a Do or Die című dalban a Hobbit-trilógiából és a Sherlock Holmes-sorozatból ismerős Martin Freeman a partnere, aki szintén hangját adta a családi filmhez. A High School Musical-trilógia után tehát egy térhatású, számítógép-animációs mesében hallhatjuk majd Ashley Tisdale-t. Azok sem maradnak le róla, akik az alkotás magyar verzióját választják, a dalok ugyanis eredeti hangon szólnak.

Új filmben szerepel

Leonardo DiCaprio az utóbbi években nem nyúlt mellé, filmjeit nagy siker kísérte. Ezúttal egy újabb filmben láthatjuk, A Wall Street farkasában, és e film iránt is nagyok az elvárások. Az alkotásban DiCaprio mellett Matthew McConaughey-t és Jonah Hillt láthatjuk, míg a rendezői székét Martin Scorsese foglalta el. A film által egy pénzéhes bróker életébe pillanthatunk be, akinek kapzsisága nem ismer határokat – még akkor sem, amikor már nem tud mit kezdeni a rengeteg pénzzel, és az FBI is a nyomába ered. A filmalkotást karácsony tájt mutatják be a mozik, ha pedig sikeres lesz, szép ajándékot jelenthet, mind Leonardónak, mind a rajongóinak.

Swinggel hódít

Az Egyesült Királyság albumeladási listáját 1956. július 22-től vezetik. Az első és az ezredik listavezető is egy szvinglemez. Az első Frank Sinatra korongja, a Songs for Swingin' Lovers!, az ezredik pedig Robbie Williams albuma, a Swings Both Ways. Robbie szerint a trónszerzése azt bizonyítja, hogy ez a zenei stílus változatlanul népszerű. A november közepén kiadott nagylemezéből rengeteg példány fogyott el a brit piacon. Az angol énekesnek odahaza szólóban ez a 11. listavezető albuma, de ha figyelembe vesszük a Take That-el elért sikereit is, akkor már tizenöt listavezető lemezzel büszkélkedhet. Ugyanannyival, mint a rekordtartó The Beatles. Robbie Williams szólópályájának legsikeresebb albuma a 2001 novemberben kiadott Swing When You're Winning. Ezen szerepel a Nicole Kidmannel énekelt Somethin' Stupid, C. Carson Parks 1966-os dala, amely 1967-ben Frank Sinatra és lánya, Nancy előadásában lett világszláger. A Go Gentle című új szerzeménnyel beharangozott Swings Both Ways Robbie második szvinglemeze. Örökzöld slágerek átdolgozásai és vadonatúj dalok hallhatók rajta. Lily Allennel, Kelly Clarksonnal, Michael Bublával, Olly Murszel és Rufus Wainwrighttal énekel rajta duettek.

Filmszerepet kapott

A szürke ötven árnyalatának filmadaptációja egyre több meglepetést hoz, ugyanis kiderült, hogy újabb taggal bővül az alkotás szereplőgárdája: Rita Ora, nemrég óta felkapott énekesnő ugyanis leszerződött Christian Grey testvérének, Mia szerepére. Az énekesnő a társas oldalakon osztotta meg a nagyvilággal, a hírt, aminek azért nem mindenki örült egyformán. Egyesek szerint inkább új dalokon kellene dolgoznia, mások azért borultak ki, mert utálják a sztorit. Olyanok is akadtak, akik kifejezetten odáig vannak a történetért, és már szinte megfenyegették a sztárt, hogy még véletlenül se merje elbaltázni a karakter megformálását.

Érkezik az okosóra!

A Samsung új karórájával, a Galaxy Gear okosórával internetezni, fotózni és videózni is lehet. Az úgynevezett okosórákat már évekként elzárta a piacra dobták, azonban eddig nem igazán keltették fel a vásárlók érdeklődését. Ez megváltozhat a Samsung Galaxy Gear megjelenésével. Az óra segítségével a telefonra érkezett figyelmeztetések, üzenetek, e-mailek a kis érintőkijelzőn azonnal olvashatók, böngészni lehet a hívsnaplóban vagy az SMS-ek között, a készülékbe épített 1,9 megapixeles kamerával pedig képeket, illetve videókat lehet rögzíteni.

Az okosórákat szinkronban lehet hozni az Android alapú tablettel és telefonokkal is. A mindössze 74 grammos, 4,1 cm-es, de ultravékony képátmérővel rendelkező okosórával telefonálni is lehet. A hagyományos karórákkal ellentétben viszont a Samsung okosóráját naponta tölteni kell. Az új kütyü a Google Android nevű operációs rendszerét használja. A mára mindenütt jelen lévő okostelefonok és táblagépek után az elektronikai vállalatok egy új termékcsoport kifejlesztésén dolgoznak, amelyek a mindennapos használati tár-

gyakat – karórákat, szemüvegeket – látnák el fejlett technológiával. Becslések szerint az „okos termékek” 2016-ra tízmilliárd dolláros üzletágat fognak jelenteni.

A Gear az Egyesült Államokban és Japánban októberben debütált, 299 dollárba kerül, vagyis kb. 220 Eurót, 25 000 dinárt kell adni érte.

A Windows 7 győzi le a Windows 8-at

A Windows 8 legnagyobb ellenfele nem valamilyen külső cég által fejlesztett operációs rendszer, hanem maga az előd, a Windows 7. Novemberben nagyobb lett a régebbi operációs rendszer piaci részesedése, mint a Windows 8 és a 8.1-é összesen. Nagy csalódás a Microsoftnak, hogy egy hónappal a Windows 8.1 piacra dobása után, vagyis amikor az újdonságok iránt legjobban érdeklődő, legaktívabb felhasználók letöltései pörögnek, nem tudott növekedni a 8.x család.

Teljesen hajlékony mobilok már 2017-ben

Már nem kell sokat várnunk az első, ténylegesen hajlítható kijelzővel szerelt Samsung mobiltelefon bemutatására. Néhány héttel ezelőtt lepleződött le a hajlítható kijelzős Galaxy Round, ám e modell kijelzője fix, a különleges kialakításon kívül a készülék olyan, mint a ma piacon lévő modellek túlnyomó többsége.

Kvon Oh Hjun, a Samsung Electronics vezetője szerint már két éven belül piacra kerülhet az első hajlítható kijelzővel rendelkező okostelefon, 2017-ben pedig már a teljesen hajlékony mobilokat is a kezünkbe vehetjük.

Természetesen még sok munka van a terméken, mire az a boltok polcaira kerülhet, de elnézve a telefonos ipar elmúlt éveiben bekövetkezett óriási fejlesztési hullámát, egyáltalán nem lehetetlen, hogy két éven belül már a fogyasztókhöz is eljuttatják a technikát.

Nagyon szép völgyben lakunk. A hegyek úgy ölelik át a kis falut, ahogyan anyuék szoktak bennünket, gyerekeket.

Most, hogy sok hó esett, öcsémmel, Marcial a szobánk ablaka elé felállítottunk egy hóembert. Nagy pocakja és szép egyenes tartása jó étvágyú, gazdag emberre hasonlítana, ha fején nem éktelenkedne az az öreg lyukas fazék. Szemei a fáskamrában talált legcsillogóbb széndarabkákból vannak. Egyedül sárgarépa orra vörös színe árulkodik arról, hogy hideg lehet egész nap az udvarunkon álldogálni. Ez a hóember nem akármilyen... Ilyen nincs még egy a Földön. Elárulom, hogy ez egy **TITOKZATOS HÓEMBER!**

Minden reggel, amikor felébredünk, odaszaladunk az ablakhoz, hogy megnézzük, ott van-e még a hóember orra a helyén. Ugyanis mindennap eltűnik.

– Nézd, most sincs ott! – mondta kisöcsém bosszúsán.

– Öltözzünk fel, és menjünk ki az udvarra, hátha csak leesett, és eltakarja a hó.

Mikor kiszaladtunk a kertbe, körbejártuk a hóembert, de nem találtunk semmit.

– Elmondanád, hol van az a szép sárgarépa orrod, amit tegnap kaptál? – kérdeztem csípőre tett kézzel, s közben haragosan ráncoltam homlokomat.

Marcira néztem, és láttam, hogy engem utánozva ő is csípőre tette a kezét, és a nagyobb hatás kedvéért néhányat dobantott a ropogós hóba a lábával.

– Az volt a legszebb sárgarépa az összes közül! Miért nem vigyáztál rá?

A hóember dacosan állt tovább, és nem válaszolt.

A titokzatos hóember

– Na jó, még utoljára hozunk egy másik orrocskát neked, de ha erre sem vigyázol, nem kapsz többet!

Leszaladtunk a pincébe, és a ládából kiválasztottunk egy szép hosszú sárgarépát.

– Marci! Ma éjjel lesben állunk az ablaknál. Meg kell tudnunk, mi ez a nagy titok.

Éjszaka le sem vettük a szemünket a hóemberről. A Hold éppen rávilágított, és láttuk, hogy sárgarépa orra még ott van a helyén. Amikor már azt hittük, hogy nem történik semmi, hirtelen egy árnyék átugrott a kerítésen. Óvatosan körülnézett, és egyre jobban közeledett a hóember felé. Az árnyéknak hosszú vékony lábai voltak, s mögötte néhány lépésnyire egy kicsi, gömbölyű valami ugrándozva kísérté.

Lélegzet-visszafojtva figyeltük, mi lehet az.

Aztán láttuk, ahogy az a valami felágaskodik, és szájával kiemeli a helyéről a hóember orrát. Miután letette a hora, a kis gombóccal megosztva jó étvággal megették a sárgarépát.

– Nézd, Marci, egy őzike! – suttogtam öcsém fülébe. – De ki az ott mellette?

– Nem látod, hogy milyen hosszú fülei vannak? – súgta vissza Marci.

– Tényleg! Ez egy nyuszika! Mennyire éhesek lehetnek, hogyha bemerészkednek ideig. Ki kellene találni valamit, hogy még több ennivalót kapjanak.

Másnap korán felébredtünk. Amikor újabb sárgarépát szeretnünk volna a hóemberre tenni, a fején levő lyukas fazék nagyot kondult.

A fa mögé szaladtunk, és onnan lestük, hogy mi lehet az.

Aztán a lukon kikukucskált egy cinegemadár. Biztos ott húzódott meg éjszakára a nagy hideg elől. Bent a fazék belsejében nem fújhatta a szél, és egy kicsit melegedhetett is.

– Adjunk enni a madárkának is!

Bementünk a házba, és elővettünk két vékonyra vágott szalonnabőrket.

– Ez jó lesz szemöldöknek a hóemberre. Amikor a cinege megéhezik, néhányat belecspí a szalonnába, és már lesz, ami melegítse. De a hóembernek mégsem lehet több orra! Mit csináljunk?

– Mi lenne, ha kettévágnánk egy almát, és két piros fület készítenénk belőle? – kérdezte izgatottan Marci.

– Igazad van. És vághatnánk hosszú csíkokra káposztalevelet. Az lehetne a szakállá.

– És, ha a fazék alá tennénk szénát, mint ha haja lenne a hóembernek? Az jobban melegítené a kismadarat.

Gyorsan munkához láttunk. Amikor elkészültünk mindennel, észrevettük, hogy a cinege rászállt a fazékon talált bejáratra, aztán hirtelen elrepült.

– Lehet, hogy nem tetszik neki az új fészek? – kérdeztem aggódva.

De néhány perc elteltével a kismadár megérkezett, és magával hozta a párját is.

Vidáman csicseregtek, és nagyon boldogok voltak, hogy rátaláltak az igazi otthonukra.

A hóemberről azóta is minden reggelre eltűnnek a zöltségek, de most már nem titok, hogy hozzánk jár lakmározni a nyuszi az őzikevel.

HOROSZKÓP

KOS

Kissé lassabb ütemben dolgozol, mint szoktál, de legalább meggyőződhetsz róla, hogy alapos munkát végzel. Ne is próbálj kapkodni, haladj csak a saját tempód szerint. Ne engedd, hogy a külsín eltérje a figyelmed az igazán lényeges dolgokról. A részletekben és az apró, szinte láthatatlan jelekben rejlik, amit keresel...

BIKA

Olyan erős, elszánt energiával ugrasz neki a hétnek, hogy még a legkétségbeesettebb ismerőseidnek is jut belőle. Adakozz csak, nagyon hálásak lesznek érte. Bosszús leszel, mert egy ismerősöd elhappol előled valamit vagy valakit, akire már régóta szemet vetettél. Fogd vissza a rossz érzéseidet, és engedd inkább el!

IKREK

Sosem néztél volna ki magadból mennyi bátorsággal rendelkezel, de a héten megtapasztalhatod. Csupán annyit kell tenned, hogy a végsőkéig kiállsz az igazad mellett. A szokásosnál kicsit jobban oda kellene figyelned az egészségedre. Ezekben a napokban azonnal hatalmas pozitív változásokat tapasztalhatsz egy kis energiabefektetéssel.

RÁK

Jó érzés, ha pörög az ember, de néha nem árt visszavenni kicsit a tempóból, és töprengeni. Fontos döntéseket kell hoznod a napokban, nem kapkodhatod el. Igazán jó hullámot lovagolsz meg a héten, a hétvége pedig maga lesz a csúcs. Ne számíts világmegváltó eseményekre, de ritka jól érzed majd magad a bőrdőben.

OROSZLÁN

Csak rajtad múlik, mennyire sikerül beosztani az időt, és milyen hatékonyan dolgozol. Elég a panaszkodásból, vállalj felelősséget a tetteidért! Kicsit mintha eltávolodtatok volna egymástól a barátaiddal, viszont annál nagyobb szükség van most az összetartásra. Komoly gondok húzódnak a felszínen. Figyelj oda!

SZŰZ

Nyugtalanak érzed magad, de ez most kivételesen sokat segíthet. Végre átlendülsz a holtpontra, és beleveted magad abba, amibe eddig nem merted. Kalandra fel! A barátaid nagy örültségre készülnek, de szerencsére még hajlandóak meghallgatni a véleményed. Most nagyon sok mulhat azon, ha hangot mersz adni a nemtetszésednek.

MÉRLEG

Totál rákattansz valamilyen új témára, de szerencsére egyáltalán nem kell, hogy egyedül legyél ezzel. Vond be a barátaidat is a dologba, hogy még izgalmasabb legyen. Gyorsan ráunsz egy-egy feladatra, de később megjön a kedved a munkához. Végig kellene gondolnod kicsit, mire költesz, mert igencsak megfogyatkozott a zsebpénzed.

SKORPIÓ

Jobb, ha hozzászoksz a szerepléshez, mivel a középpontba kerülsz, és ott is maradsz egy darabig. Hidd el, attól, hogy kíváncsiak rád, még nem akarnak megenni. Néha kicsit sok tudsz lenni a környezeteknek a soha apadni nem akaró energiáiddal, de most valamiért nagyon is szükségük van rád. A pusztá jelenlétedért is nagyon hálásak lesznek.

NYILAS

Egyébként is nehézséged akad a koncentrációval, most ráadásul egy csomó minden el is vonja a figyelmed. Fókuszálj, és tartsd magad a tervedhez, különben bajba kerülhetsz. Igen vad álmaid lehetnek a héten, ráadásul nem csupán élénkek, de jelentőségteljesek is. Jegyezd fel őket, és töprengj rajtuk kicsit, mert sok információt rejtnek.

BAK

Elsődleges a tanulás, de a kapcsolatok is legalább annyira fontosak. Próbálj meg nyitni és új ismereteket szerezni, mert nagy hasznodra válnak a közeljövőben. Valaki mindenáron rád akarja erőltetni elképzeléseit, de ne hagyd magad. Nincs szükség veszekedésre, elég, ha észérvekkel alátámasztod az ötleteid.

VÍZÖNTŐ

Nagyon leköt a sulis, igyekszel minél jobban teljesíteni, és ez most eredményekhez is vezet. Iratkozz be valamilyen tanfolyamra, vagy csak informálódj arról, ami érdekel. Voltál már ennél energikusabb is, de aggodalomra semmi ok. Néha kicsit lazítani is kell a nagy hajtás közepette. Szánj időt a feltöltődésre.

HALAK

Döntéshelyzetbe kerülsz, pedig a legkevésbé sem tudod elhatározni magad. Érdemes a tanáraid, szüleid segítségét kérni, nehogy véletlenül ballépést kövess el. Teljes erővel fűzőgetnek ismerőseid, de még vonakodsz kicsit attól, hogy bármibe is belemenj. Hallgass a megérzéseidre, és ha valami bűzlik, inkább hagyd ki.

Kaposváron jártam

Aváros, ahova az elmúlt hétvégén elutaztam, dombos-hegyes vidéken terül el. Utánanéztünk, és megtudtuk, hogy Kaposvárt északról a Nyugat-Somogyi-dombság, délről pedig a Zselic-dombság veszi körül. De az emberek hegyeknek nevezik ezeket. Igaz, hogy szép lankás, völgyes vidék, nagyon tetszett, de vannak részek, ahol meredek szakadékok is vannak. Itt rossz lenézni az autóról.

A napot a Kaposvári Egyetemi Campusban töltöttük, a Pedagógiai Karon. Az épületegyüttes úgy néz ki, mint egy vár, és egy nagyon szép parkban terül el. Azt mondják a felnőttek, hogy Makovecz Imre ismert építész tervezte.

A karon egy pedagógiai konferencia zajott. Én voltam az egyetlen gyerek, aki anyukájával eljött, de nem unatkoztam, amin magam is csodálkoztam. Voltak érdekes előadások, amit nagy figyelemmel hallgattam, mert arról szóltak, hogy milyenek a jó iskolai órák és tanárok.

Egy wellnesspanzióban szálltunk meg, ami nagy becsapás volt, de mi ezen inkább nevtünk és szórakoztunk, mert az volt a fontos, hogy tiszta és meleg helyen pihenjünk. Úgyhogy a luxus elmaradt.

Zámbó Illés

Író-olvasó találkozó Topolyán

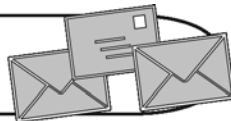
Iskolánkban vendégül láttuk Böndör Pált. Az irodalmi délutánra 2013. november 21-én került sor. Benda Török Lívia magyartanárnő szervezte a találkozót, az íróval való beszélgetést pedig Gazsó Hargita múzeumpedagógus vezette.

Böndör Pál nagyon sok dolgot elmondott magáról. Többek között azt, hogy mikor született, hol dolgozott. Mesélt a családjáról, műveiről, legérdekesebb utazásairól és még kedvenc kutyusairól is. Iskolánk néhány tanulója felolvasott az író egyik legismertebb művéből, az Örökhatbé című verseskötetből.

Számomra nagyon érdekes volt, amikor vendégünk elmesélte, hogy mindig kristályt tart a zsebében, ezeket gyakran változtatja is. Nekem nagyon tetszett ez a találkozó. Remélem, hogy iskolánkban még több ilyen eseményre kerül sor.

Balog Anikó, 5. osztály, Nikola Tesla iskola, Topolya

MIZUJS?

Ellátogattunk a Gyermekszínházba

ATALENTUM tehetséggondozó Művészeti Egyesület bemutató foglalkozására látogatott el osztályunk. Három műfajjal sikerült megismerkednünk: a zenével, a táncsal és a drámajátékkal. A zenés foglalkozáson megtanultuk kézzel elmutogatni a hangokat. Különböző régi hangszerket is láthattunk, mint amilyen a citera és az ütőgardon. A tánc volt a következő. Megtanultuk leolvasni a táncleírást, táncoltunk is. Az már nekem nem ment olyan fényesen. Beszéltünk a régi hagyományokról is, mint amilyen a szüreti és az azt követő szüreti bál. Két osztálytársam népviseletbe öltözött. Drámajáték is volt. Egy népdalra kellett improvizálni.

Nekem a drámajáték tetszett a legjobban, mivel én is ezzel foglalkozom.

**Dékány Máté, 4. c,
J. J. Zmaj iskola, Szabadka**

Szavalóverseny Udvarnokon

November 9-én ketten indultunk Tóbáról Törzsudvarnokra, a Szűcs Imre versmondó versenyre.

A kultúrthonban gyülekeztek a diákok. Több mint nyolcvan gyerek mondta el a verset, amit megtanult. A zsűri döntötte el, hogy ki szavalta el a legszebben. Sajnos én véletlenül megisméttem egy versszakot, ezért gondoltam, hogy nem kapok díjat. Amikor mindenki sorra került, tartottunk egy félórás pihenőt. A sok gyerek izgult. Szakál Orsolya és én is dicséző oklevelet kaptunk. Minden résztvevő kapott verseskönyvet, kis noteszt, 2014-es naptárt és egy golyóstollat. Végül a szervező bement, hogy jövőre is itt lesz a szavalóverseny. Remélem, hogy a következő versenyre is eljutok!

Szabó Krisztián, 2. osztály, Petőfi Sándor iskola, Tóba

Hogyan kezeled a konfliktusokat?

A jó vita önmagában tudomány, és az, hogy eredményesen záruljon pedig olyan képesség, amit kevés ember tud elsajátítani. A tesztből megtudhatod, hogy te milyen érvelő vagy, s hogyan kezeled a konfliktushelyzeteket

1. Milyen gyakran vitázol otthon vagy a suliban?

- a) Néhányszor naponta. (6 pont)
- b) Hetente pár alkalommal. (3 pont)
- c) Egyszer-kétszer havonta. (0 pont)

2. Melyik szituáció érne meg egy vitát neked?

- a) A szüleid megígérték, hogy eldobnak a suliba kocsival, azonban nem tették. (3 pont)
- b) A tanárod olyan probléma miatt hibáztat, amihez semmi közöd. (0 pont)
- c) Sokadszorra sem tudsz megegyezni a barátaiddal, mi legyen a hétvégi program. (6 pont)

3. Milyen kirohanásra lennél képes egy vita közben?

- a) Képes vagy akár tárgyakkal is dobálózni. (6 pont)
- b) Felemeled a hangod. (0 pont)
- c) Az ajtócsapkodás a legveszélyesebb fegyvered. (3 pont)

4. Hogyan békülsz?

- a) Kölcsonös bocsánatkéréssel. (0 pont)
- b) Bocsánatkérés helyett igyekszel valamivel kárpótolni a másikat. (6 pont)
- c) Valamelyikőtök bocsánatot kér. (3 pont)

5. Reklamálsz egy boltban, ám az eladónó nem készleges.

- a) Udvariasan tovább próbálkozol, s amíg nem találsz megoldást, nem mozdulsz el. (0 pont)
- b) Fenyegetőzöl, mert ez mindig bejön. (6 pont)
- c) Körbe-körbe ismétled a kérésed, amíg megértő fülekre nem találsz. (3 pont)

6. Milyen gyakran történik meg, hogy vita közben olyan szavak hagyják el a szádát, amiket később megbánsz?

- a) Elég gyakran. (6 pont)
- b) Ritkán. (3 pont)
- c) Szinte soha. (0 pont)

7. A következő állítások közül melyik tükrözi leginkább az álláspontodat?

- a) Kiabálással és bűnbakkereséssel semmi sem oldható meg. (0 pont)
- b) A bűnösnek alapos leckét kell kapnia. (6 pont)
- c) A bocsánatkéréssel még nincs vége. (3 pont)

8. A suliban egy olyan elképzelésed próbálsz elfogadtatni, amiről úgy gondolsz, hibátlan. Ám ellenállásba ütközöl. Hogyan reagálsz?

- a) Bánt a dolog, de nem akarsz veszekedni, ezért feladod. (3 pont)
- b) Mérges vagy, és az összes lehetséges módot kipróbálsz, hogy meggyőzd az osztálytársaidat. (6 pont)
- c) Hacsak a többieknek nincsenek ésszerű érveik, nem adod fel. (0 pont)

9. Szerinted melyik szó fedi leginkább a veszekedés fogalmát?

- a) Játék. (3 pont)
- b) Harc. (6 pont)
- c) Kiegyezés. (0 pont)

10. Egy idő után visszatérsz a korábbi vitáidhoz?

- a) Igen, ha sértve érzed magad, olykor utalást teszel a már lezárt viszályokra. (3 pont)
- b) Nem, ami elmúlt, elmúlt. (0 pont)
- c) Gyakran felemlgeted, amit a másik régebben a szemedre hányt. (6 pont)

Értékelés

0–20 pont:

Büszke lehetsz önmagadra, a vitaközvetítés művészetét akár taníthatnád is. Te valószínűleg sosem – vagy csak nagyon kivételes esetben – tekinted a vitát párbajnak, amit meg kell nyerned. Pont ennek köszönhető, hogy a veled szemben állót nem ellenségként kezeled, hanem egyenrangú félként ismered el, tisztelettel közelítesz felé. Nagy előnyöd, hogy a saját szükségleteid mellett mások igényeit és érveit is képes vagy meghallani.

21–40 pont:

A jó hír számodra, hogy hasonló szinten van a vitakészséged, mint az emberek többségének. Ez azt jelenti, hogy még fejlődnöd kell e téren. Legtöbbször ugyan tisztában vagy vele, hogy mi a vita tárgya, de az nem mindig világos, hogy hová kéne vezetnie. A vitákat hajlamos vagy felemlgetni szóban vagy gondolatban. Ez a hozzáállás azonban megakadályoz abban, hogy tiszta lapot kezdj. Gyakorta bünteted a másik felet a „csendes terror” módszerével: nem szólsz hozzá. Vedd figyelembe, hogy ezzel nem oldod meg a problémát. Tanulj meg nyíltan kommunikálni!

41–60 pont:

Valószínűleg csak azért vitatkozol, mert jólesik. Egy élesebb szóváltásra gyakorlatilag folyamatosan készen állsz. A probléma abbal van, hogy vitáid rendszerint nem vezetnek sehová. A célnál ugyanis nem a közös nevezőre jutás, hanem a győzelem. Minden alkalommal a tiéd kell, hogy legyen az utolsó szó. Tudatosítsd azonban, hogy viselkedéseddel fájdalmat okozhatsz szeretteidnek, s hogy nem mindenki ellenség, aki nem ért veled egyet. Próbáld meg többet hallgatni, mint kiabálni!

„Kedves Bizalmas sorok!

Én egy 13 éves lány vagyok, a Jó Pajtás és a Bizalmas rendszeres olvasója. Úgy gondoltam, én is jelentkezem, remélem rájövök, miért történnek velem egyes dolgok. Újabban, amikor végre összejövök azzal a sráccal, aki nagyon tetszik, akiért odavoltam, mintha varázslás érne, minden megszűnik. Már nem is tetszik, és nem érzem olyan jó dolognak, ha vele vagyok. Ez már háromszor is megtörtént velem. Most már szeretnék hosszabb ideig járni valakivel, nem egy-két napig. Kérlek, segíts!

Válasz:

Kedves Szalmazaláng!

A te esetében is beigazolódt, hogy mindennek megvan a maga ideje. Sajnos a serdülőkor velejárója a kíváncsiság, a türelmetlenség. Sokszor megtörténik velünk, hogy a szimpátiát többnek gondoljuk, mert egyfajta ábrándvilágban élünk, különösen mi lányok szeretnénk szerelmesek lenni, tartozni valakihez. Arról ábrándozunk, álmodunk, hogy: Mi lenne, ha... Elképzéljük, hogyan nézzen ki egy srác, milyen lakást szeretnénk, milyen családot stb. Ha megtetszik egy fiú, mindent megteszünk, hogy felfigyeljen ránk, és amikor „táncba akar vinni” bennünket... kiderül, hogy nem is olyan vonzó, mint az első pillanatban gondoltuk, zavar a szövege, az öltözködése, az ápoltsága vagy ápolatlansága, és még sorolhatnánk. Amikor testközelbe kerülünk vele, megismerjük, elveszíti a varázsát. Ugyanakkor nagy valószínűséggel a viselkedés háttérben a „kötődéstől”, közeledéstől való félelem üti fel a fejét, a tapasztalat számára ismeretlen dolgokról van szó. Nem tudatos félelem ez. Az emberi személyiségnek van egy tudat alatti része, amelyben minden elraktározódik, amit az addigi életünkben megéltünk, tapasztaltunk, amit láttunk, hallottunk. Mindaz, amit a szüleink, nagyszüleink stb. kimondtak vagy nem mondtak ki, de éreztünk. Többek között intelmek, vélemények, családi történetek sok mindennel, így a szerelemmel, szexszel, járással stb. kapcsolatosan is. Mindez elraktározódik bennünk, és később akarva-akaratlanul befolyásolja viselkedésünket, cselekedeteinket. Jó lenne megtudni, mi az, amitől te félhetsz ebben az esetben: a tiltott dologtól, vagy éppen az elutasítástól, a csalódástól, a fájdalomtól, amit ez okoz? Csupán egy levélből ezt nem tudhatjuk meg. Mindenesetre nem kell félned, aggódnod, mert idővel, ahogy idősebb és érettebb leszel, az az ősi szükségleted, hogy szeressenek, valakihez tartozz, hogy utódokat hozz a világra és gondozd őket, legyőzi a félelmeket, legyőzi a fantáziálást. Addig is ne akarj minden áron járni a fiúkkal, előbb barátkozz, ismerd meg őket. Mikor majd valóban beértél, és eljön a te időd, nem lesznek többé ilyen gondjaid.

„Kedves Bizi!

Kérlek, segíts, mert nem tudom, mit tegyek! Óriásit hibáztam?! Nemrég volt a születésnapom, ahova mindenkit meghívtam, osztálytársakat, barátokat, barátnőket.

Jó volt a hangulat, táncoltunk, bolondoztunk. Hülye játékokat is játszottunk, csókolózást is. A legjobb barátom is ott volt mellettem. A többiek elkezdtek szakálni bennünket, hogy mi miért nem csináljuk, mi meg megtettük. Másnap már nem volt hajlandó beszélni velem. Azóta is kerül, ha találkozunk, rám sem akar nézni. Nagyon boldogtalan vagyok. Hiányoznak a beszélgetéseink. Most már tudom, hogy belezúgtam! Mindig rá gondolok, meg a csókra. Mit tegyek, hogy újra barátkozzunk. De ha több is lenne, az jobb lenne! Help!

Barátok”

Válasz:

Kedves Barát!

Az az igazság, hogy ti ketten már korábbról vonzódtatok egymáshoz, különben nem alakult volna ki köztetek a jó baráti kapcsolat fiú és lány

között. Nem hiába mondják, hogy a barátság és a szerelem, szeretet egy töről fakadnak. Nagyon jóban voltatok egymással, az időtöket együtt töltöttétek, sokat beszélgettetek, a köztetek lévő kimondatlan szerződés a barátságról szólt, nem pedig többről. Úgy látszik, a barátod nem volt fölkészülve a történetekre, és ha még mindehhez az is párosul, hogy a többiek buzdítására, szurkolására történt a csók, akkor nem is csoda, hogy nem érzi magát jól a saját bőrében. Időre van szüksége, hogy helyére tegye magában a történeteket, az érzelmeket, a szégyenérzetet. A „barát” nem csókolózási partner. Ha jól ismerem a serdülőket, akkor biztos, hogy utána egy jó adag piszkálódásban is volt része, nem csoda, hogy visszavonult, hogy megvédje magát. Jó lenne, ha átgondolná az eddigi beszélgetéseiteket, a feléd irányuló viselkedését, jelzéseit, mutatott-e irántad bármikor is a barátságnál többet. Ha valóban csak barátságot találsz, fogadd el, hogy ennyi volt. Adj még egy kis időt a barátodnak, hogy feldolgozza a történeteket, és utána próbálj kezdeményezni egy őszinte beszélgetést vele. Hogy szóba áll-e veled, és ez mikor fog megtörténni, sajnos nem tudható. Legyél türelmes, kedves továbbra is a fiúval. A jövőben pedig gondold meg, mit vársz a másiktól, mérlegeld, milyen következményei lehetnek az egyes cselekedeteidnek.

„Kedves Bizalmas sorok!

Közeledik a karácsony, én pedig nagyon boldogtalan vagyok, mert a szüleim bejelentették, hogy anyagi gondjaink vannak, és szorítanunk kell a nadrágszíjon, ahogyan az apukám fogalmazott. Eddig minden évben vásároltam ajándékokat, mert annyi pénzt kaptam a szüleimtől, amennyit kértem. Most nem tudom, mivel lepjem meg őket. Pénz nélkül lehetetlen? Lehet-e nálunk valamilyen diák munkát szerezni? Kérlek, adj tanácsot!

Karácsonymanó”

Válasz:

Kedves Karácsonymanó!

Ne feledd, hogy a karácsony elsődlegesen a szeretet ünnepe, és csak másodlagosan az ajándékozásé. Azt mondják, hogy a kapcsolatainknak egyfajta „ragasztója” az a képesség, hogy kedveskedjünk, és ezt a kedvességet elfogadjuk, örömet tudjunk szerezni másoknak és magunknak is. A lélektanulmányozó kutatók felfedezték, hogy létezik a „szerelem nyelve” is, amely öt nyelven beszél, és nem kell mindenáron az ajándék értékét nézni. Családtagjainkat, barátainkat, szeretteinket sokszor pénz nélkül is megajándékozhatjuk elismerő szavakkal, minőségi idővel, testi érintésekkel, kicsiny ajándékokkal, szíveskedésekkel. Finnországban például az együtt töltött idő a legnagyobb kincs. Azt az ajándékot tartják a legnagyobbnak, amit az ajándékozó saját maga csinál, bármilyen egyszerű, vagy mások szerint semmitmondó is. Ezeknek az eszmei értéke megfizethetetlen, mert már maga az a tény, hogy valaki az ajándék elkészítésével időt szánt valakire, gondolt rá, amíg munkálkodott, nagyon értékes. Időre van lényegében a legnagyobb szükségünk, idő a másokra, a barátainkra, családtagjainkra. Adhatsz a többieknek „nyomtalan” ajándékot, pl. süteményt, amit közösen megesztek, sőt „láthatatlan” ajándékot is, aminek az anyukád biztosan örülni fog: segítesz a nagytakarításban, főzésben, bevásárlásban, ablaktisztításban. Általában valamilyen segítségnyújtás. De ha az interneten böngészel, számos apró-cseprő ajándékötletet találhatsz, amihez nem kell sok pénz, mert sok mindent otthon is megtalálhatsz a kellekekből (régiből, elnyűtt póló, régi pulóverek stb.), csak jóakaratra, egy kis ügyeskedésre van szükséged, és szeretetre, ami beleszövődik az ajándékba, amíg készül.

A sokoldalú farmer

Mindenki ismeri, sokan szeretik, a legtöbben viszont igen keveset tudnak róla. Vajon hány arca is van a farmernek? Most bemutatjuk!

Története

A farmer ruhadarabok közül elsőként a farmernadrág jelent meg, melyet Jacob Davis készített egy favágó megrendelésére 1870-ben. Davis a nadrághoz szükséges pamutszövetet Levi Strauss San Franciscó-i méteráru-kereskedőtől vásárolta meg. A farmernadrágnak akkora sikere lett, hogy Davis sok megrendelést kapott, ezen felbuzdulva pedig társultak Straussal, szabadalmaztatták a nadrág kialakítását. A készítéshez fehér vitorlaváson szövettet és kék vásznat használtak. A kék nadrágok lettek népszerűbbek, így ezek terjedtek el Levi's néven.

A farmernadrág a huszadik század közepéig munkaruha volt, az 1950-es években vált az amerikai tinédzserék és fiatal felnőttek kedvelt viseletévé. A '60-as években Európába is eljutott. Divatcikk lett, és szoknyákat, női ruhákat, táskákat, dzseket kezdtek el készíteni farmeranyagból. A '70-es években már széles körben elterjedt, mint szabadidő-öltözet, a '80-as, '90-es években pedig már neves divattervezők kollekciójában is megjelent ez az anyag.

Mi minden készülhet farmerből?

Nadrág vagy szoknya – Érdemes beszerezni egyet-kettőt, hiszen nagy előnyük, hogy mindenhez passzolnak. Akár randira készülsz, akára suliba mérsz, egy farmernadrág vagy -szoknya tökéletes választás lehet.

Dzseki – Többféle változatot találhatsz a boltokban: vannak vagány szegecsesek,

koptatottak, szolidabb nőiesek, karcsúsított fazonúak, rojtosak stb. Egy farmerdzseki önmagában remek viselet kora ősszel vagy tavasszal, amikor jó idő van. Felveheted egy hosszú, laza inggel és nadrággal, de maxiruhához is hordhatod.

Mellény – Kiváló kiegészítő darab lehet. A nőiesebb, karcsúsított mellényeket hordd egy-egy csinos inggel vagy garbóval, a bővebb fazonúakat pedig pánt nélküli toppal, miniruhával.

Ing – Nem kimondottan elegáns, de nagyon trendi. A hosszított, bő fazonúakat kombinálhatod cicanadrággal és bakancssal, a hagyományos, karcsúsított fazonút pedig szoknyával és cipővel.

Ruha – Vannak nyáriás, mini, pánt nélküli fazonok, valamint ősziés, térdig érő, hosszú ujjú darabok is. A hétköznapokra nyugodtan

felvehetsz egy térdig érő ruhát, csizmával és egy passzoló övvel nagyon trendi leszel!

Táska – Egy szépen kialakított farmer-táska igazán vagánnyá varázsol egy egyszerűbb összeállítást is. Válassz egy olyant, amelyik bővelkedik zsebekben, esetleg van rajta feltűnő cipzár, szegecs. Egy régi farmernadrágból némi kézügyességgel magad is kreálhatsz egyedi táskát.

Lábbeli – Farmerből készült cipőkből is annyi félet lehet találni, mint más cipőkből. Akár a sportos, akár a nőiesebb stílust kedveled, biztosan találsz az ízlésednek megfelelő darabot.

Sapka – Baseballsapkák, kalapok, hímzettek, koptatottak, szegecsesek, gyöngyösek, a farmer a fejedők körében is hódít. Fiúk, lányok, rockerek és divatörültek is találhatnak az egyéniségüket tükröző farmersapkát.

Karkötő – Egy régi farmer újrahasznosításának egyik módja a karkötőkészítés. Már egyszerű fonással trendi karkötőt varázsolhatsz magadnak.

Mobiltok – Divatos farmertokokat találhatsz a boltok polcain is, de ugyancsak készíthetsz magad is tartót a telefonodnak.

Néhány tény a körömről és ápolásáról

A körömápolás nagyon fontos, nemcsak azért, hogy a külsőd divatos legyen, de azért is, hogy ápolat legyen. Az ápolatlan körömök éppúgy lehetnek visszataszítóak, mint a piszkos haj. A köröm sokat elárul rólad, hogy mennyire vagy igényes, sőt az egészségedről is információt ad.

Típusok, elváltozások

– Ha a köröm gyengébb és nem igazán tudod megnöveszteni, akkor se ess kétségbe.

Használj körömerősítőt, egyél sok vitaminban és ásványi anyagokban gazdag ételt.

– Ha a körömön függőlegesen hosszanti csíkok keletkeznek, azok anyagcsere problémákra utalhatnak, vagy lehetnek az alacsony folyadékfogyasztás jelei is.

– Ha kis fehér folt jelenik meg a körömön, az általában a vitaminhiányra, illetve vas hiányára utal, vagy lehet egyszerűen sérülés, helytelen reszelés következménye.

– Sötét foltot a köröm alatt véraláfutás okozhat.

Ápolás

– Először áztasd be az ujjaidat meleg vízbe, hogy a köröm és a körömágyon lévő bőr is megpuhuljon. Majd pálcikával told be a körömágyadon lévő bőrt.

– Lehetőleg soha ne vágd, csak reszeld a körömöd.

– Vegyél alaplakknak körömerősítőt vagy vitaminos körömlakkot. Festésnél először vigyél fel egy alaplakkot (bázislakkot), majd jöhet a szín.

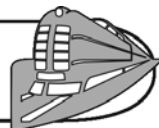
Néhány tanács

– Ne rágd a körömöd!
– Ne tépkedd az ujjadról a bőrt!
– Néha adj neki pár nap pihenőt, ne fessd egyfolytában, mert eltöredezhet.

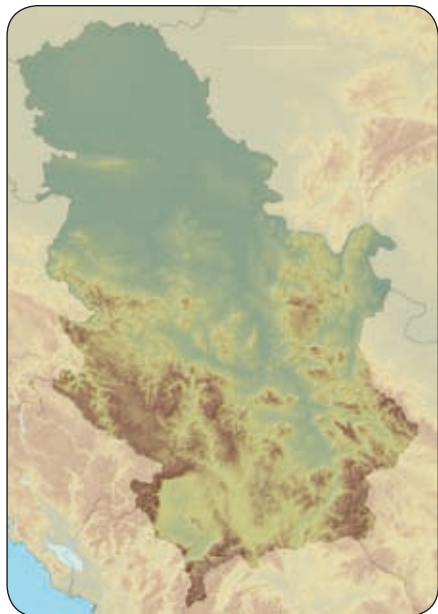
– Ne vágd ki a körömágy bőrét, mert fájhat. Ha nem manikűrös csinálja, nem is lesz olyan szép.

– Használj kézkrémet, az A-vitamint tartalmazó készítmények jótékony hatásúak lehetnek.

– Ne kapard a körömlakkot a körömön, mert azzal a körömöt is megsértheted!

Kétezer méter felett, a Kopaonikon

**A Kopaonik elhelyezkedése
Szerbia és Kosovó térképén**

Az év minden szakában szépek és vonzóak a nemzeti parkok, melyek valójában egy-egy ország jellegzetes vidékei. Szerbiában öt nemzeti park van, ezek közül csupán egy van Vajdaságban. Könnyű kitalálni, hogy ez a Tarcal-hegy, vagyis a Fruška gora. A többi a Đerdap Nemzeti Park, a Kopaonik, a Tara és a Šar-hegység Nemzeti Park.

Ezúttal a Kopaonikra „látogatunk el” – melyet 1981-ben neveztek ki nemzeti parknak, vagyis védett területnek –, már csak azért is, mert előttünk a tél, a téli szünidő, és a szerencsésebbjei eljuthatnak a jó levegőjű üdülőközpontokba. Közöttük is előkelő helyet foglal el a Kopaonik, mely egyike Szerbia legmagasabb hegységeinek. A hegység Szerbia középső részén található, míg kisebb nyulványai áthúzódnak Kosovó északi részébe. Legmagasabb pontja, a Pančić-csúcs 2017 méterrel magasodik a tenger szintje fölél.

Ez a hely Szerbia legnépszerűbb síközpontja is. Huszonhárom síliftje óránként 32 000 síelőt képes felvinni a hegyre. Bártran mondhatjuk, hogy a Kopaonik Szerbia legkedveltebb síparadicsoma. 1650 és 2017 m tengerszint feletti magasság között fekszik, a pályák egy része hóágyúzott. Összesen 44 kilométernyi pálya van minden nehézségi fokozatban. A pályákhoz 23 felvonó visz fel, köztük számos

Ércekben gazdag a vidék, vagyis bányák tarkítják a tájat

üléssel is, a húzóliftet csákányosak és tányérosok. A leghosszabb pálya 3,5 km. Este kivilágított pálya üzemel a Malo Jezero felvonónál. Hóbiztos terep, a szezon november végétől húsvétig tart. A sifutókat 20 kilométer hosszú pálya várja. Sajnos kevesen jutnak el ide, vagy

A síelés nem a síkságiak kedvelt sportja, habár sokan szívesen üznék

akár a bolgár, szlovák, olasz, svájci, francia vagy a többi jónevű síközpontba, azt azonban megtehetjük, hogy télen is elegendő időt töltsünk a szabadban.

A területen a középkorban igen jelentős bányászat folyt. Az itt kitermelt anyagok zömét Dubrovnikba szállították, igen élénk kereskedelem zajlott.

A környéken számos régi templom és kolostor található, mint például a Đurđevi stupovi, a Studenica-kolostor, a Sopoćani-kolostor, és a Gradac-kolostor. A vidéken számos régi erőd maradványaira és várak romjaira bukkanhatunk. A legközelebbi középkori vár Maglič vára.

A Kopaonik növényvilágát számos őshonos faj például: balkáni nyír, jegenyefenyő, lucfenyő, tiszafa, valamint számos juharféle és tűnyalábos fenyő, továbbá tölgyfafélék jellemzik.

Tudod-e?

Síelni sokféleképp lehet, a sportban is számos ága fejlődött ki.

Az alpesi síhez soroljuk a lesiklást, szuper-óriásműlesiklást, óriás-műlesiklást és a műlesiklást.

Az északi síhez tartozik a síugrás, a sifutás és az északi összetett.

A szabad stílusú számok a buckasízés, a síakrobatika, a mogul, a Hot Dog.

Létezik alternatív síelés, amihez a túrasízést, a telemark sízést, a síjöringet, a sítájfutást sorolják.

Hasonló sport a snowboard.

Lehet, hogy nem ismered mind, ám az interneten könnyen megfelelő adatokhoz juthatsz, ha utánanézel.

Szállodák a Kopaonik Nemzeti Parkban

A 2017 méter magas Pančić-csúcs

1	R							5	6			G
7							8					O
9				10		11	12				13	
14					15							
		16				LL						O
17	18			19						20		
21		22	23			24			25			
26						27				28		
L	D											D-

Keresztrejtvény

Egy idős nő lép be a henteshez a kutyájával. Az állat felugrik a pultra, megragad egy húsdarabot, és kiszalad vele az üzletből.

– Ön ez a kutya, asszonyom? – kérdezi a hentes felülva.

(A választ megtalálod a rejtvényben.)

Vízszintes sorok: 1. A válasz első része, 7. Három olaszul, 8. Messzire, 9. Fordítva női név, 11. Zárka, 14. Megkedveled, 16. A válasz befejező része, 17. Állatlakás, 19. Hiszékeny, 20. Az ábécé utolsó betűje, 21. Leszövik, 24. Elítélték, 26. Állati fekhely, 27. Tolnai Ottó, 28. Bárki szerbül.

Függőleges sorok: 2. Pénzdarab, 3. Kis Gergely, 4. Bátor, 5. Boszniai folyó, 6. Ottél betűi keverve, 7. A válasz második része, 10. I. S. N., 11. Női név, 12. Nevére teszem, 13. Ö. E., 15. Messze hangzóan szól, 18. Buta, 20. Ilyen szó is van, 22. Kacat, 23. Jómódban van, 25. Van ereje hozzá, 27. A múlt idő jele.

Betűrejtvények

D	Á				
A				L	
U	Á				

JÓZSEF ATTILA

C	S	Y	I	E	E
K	O			É	

ADY ENDRE

D	D	D	D
			T

RADNÓTI MIKLÓS

3,14	SZ
	LMEEE
TE	E

FEHÉR FERENC

Rejtvényeinkben egy-egy verscím rejtőzik.

Skandináv rejtvény (37.)

A háromszoros Kossuth-díjas magyar zeneszerző, népzenekutató, zenetudós nevéhez fűződik az iskolai zenetanítás reformja. Nevét és három művének címét találd a rejtvényben.

	ESZIK RÉGISEN	▼	RITKA FÉRFINÉV	▼	ASZTALOS-SZERSZÁM	▼	LABDA-JÁTÉK	▼	KERESZTÜL	▼	SZERÉMSÉGI HELYSÉG	◆
	KELET		EGYFAJTA ÉTREND		50		A 3. ISMERETLEN		NŐI NÉV		N. B.	H
	1											
	ÉKEZETTEL ZOKOG	▶			NÉVELŐ PÉNZT KAPOTT ÉRTE	▶	FÖLDRE LYUK PÁROSAI	▶	BÁN BETŰI NÉMETH MÁTYÁS	▶		
	3	S									SUGÁR	
											ALBÁN PÉNZ	
FOSZFOR FEKETE ISTVÁN FECSKÉJE	▶		1001	A MŰLT IDŐ JELE	▶	RÉS NÉPIESEN ZÁSZLÓ TESZI	▶		NEM SÚLYOS EGYNEMŰI	▶		
			ERSZÉNYES ÁLLAT	▶				NÉMET	OLASZ-ORSZÁG	AUSZTRIA	TÁPLÁLÓ ITAL SEGÉLYHÍVÓ JEL	
			KAPU EGYNEMŰI	▶	RAVASZ LÁSZLÓ APOS PÁROSAI	▶	... ÉS NE TOVÁBB NÉMET ELŐLJÁRÓ	▶			HOSSZÚ IDŐ MŰLVA FEL KUPA	
ÉJFÉL ELŐTT GYOMNÓVÉNY	▶			IDEGEN ANTAL	▶			TÖRTÉNELMI KOR				NORD
				URÁN	▶			EGY				KELET
◆	L	M									HIM JUH	OS

Szókihúzó

A	K	S	C	A	M	F	O	U
T	R	P	A	S	O	A	V	B
R	E	Ó	M	K	U	R	S	É
I	Z	K	U	D	A	K	A	K
S	P	T	P	Z	K	A	Ó	A
C	Y	O	S	E	Y	S	A	M
A	L	R	L	G	L	Á	K	N
P	R	E	É	I	U	D	Ó	H
O	P	L	L	O	P	Á	R	D

BÉKA
FARKAS
HÓD
KAKADU
KUTYA
LEOPÁRD

LEPKE
LÉGY
MACSKA
MÓKUS
ORSZARVÚ
PACSIRTA

PELE
POLIP
PÓK
PULYKA
PUMA
RÓKA

A fenti szavakat húzd ki az ábrából: balról jobbra, jobbról balra, fentről le, lentről fel és az átlók irányában, oda-vissza. A megmaradt betűkből ismét egy állat neve alakul ki.

Szóbetoldó

		A				I		
	K	A				O	S	
N	E	M				P	A	D
	K	A				Á	L	
		Á				A		

Lóugrásban

	1		2		3			
I	R	Á	G	N	N	N	V	I
Z	☀	R	A	☀	R	G	☀	O
O	G	S	Ö	D	L	R	A	É

Mind a három rejtvényben egy-egy ország neve rejtőzik.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Miniszudoku

			1
2			
	4	3	

1, 2, 3, 4.

A megadott számokkal töltsd ki az üres négyzeteket úgy, hogy egy-egy sorban, oszlopban és a nagyobb négyzetben, minden szám csak egyszer forduljon elő.

Betűpótlás

B . L D . G . J . V . T
K . V . N . N K

A 37. szám megfejtései

Keresztrejtvény

Miért nem mégy inkább egy állatorvoshoz

Betűrejtvény

1. katalán, 2. francia, 3. dán, 4. indián

Keresztszavak

Vízszintes sorok:

maszatoló, valamikor, felpattog.

Függőleges sorok:

Tiszapart, kalamajka, nemtitkol.

Magyar zeneszerzők anagrammái

1. Erkel Ferenc, 2. Liszt Ferenc,
3. Bartók Béla, 4. Kodály Zoltán, 5. Jacobi Viktor

Körszámtan

5

Az első szám számjegyeit összeadjuk, s az így kapott számot megszorozzuk öttel, s így folytatjuk.

Szólásmondás

1. elefánt, 2. macskát,

3. libája, 4. tücsköt, 5. bogarat

Betűcsere

Béka, Réka, róka, fóka

A 36. skandináv rejtvény megfejtése:

Mozart, A varázsfuvola, Rekviem, Figaró házassága

Könyvjutalmat kap

Miskolci Krisztián, Horgos

Harc a veszélyeztetett halfajokért

A sarat dagasztó hálózók láttán elsőként az a gondolat merül fel: Ha jártak volna iskolába, nem kellene ilyen nehéz és piszkos munkát végezniük. A bökkenő, hogy a képen látható hálózók igen sokat jártak iskolába, szorgalmasan tanultak, befejezték az egyemet, és most már magasabb akadémiai címek felé kacsingatnak. Mert folyamatosan tovább tanulnak. A kép „továbbtanulásuk” egyik elemét mutatja be. Vajon melyiket?

A szobányira összeszűkült kerítőhálóban nyüzsgő haltömeget minősze két faj alkotja. A széles kárász és a compó. Mindkettő veszélyeztetett, vizeink túlnyomó többségéből régen kivészett.

Óshonos halainkról van szó, amelyekből nagyszüleitek még zsákmányolhattak, szüleitek már kevesebbet, nektek pedig compóból és széles kárászból szinte nem is jutott. A térdig latyakban dolgozó kutatók azon mun-

kodnak, hogy ezekből a halakból ismét legyen. A kép egy olyan halastavon készült, amely a veszélyeztetett halfajok tenyésztésére rendezkedett be. És aki ezen a helyen hálót húz, annak egyetemi diplomája van.

Azért van így, mert a hálózás valójában az egész évi munka gyümölcse a begyűjtése. A halszakértők pedig kíváncsiak arra, hogy egész évi munkájuknak milyenek az eredményei. Ha már elvégezték a halak szaporítását, gondot viseltek az ivadékról, óvták, figyelték fejlődését... akkor a lehalasztást sem bízzák másra. Ezért sárosak fülük.

De hogyan is jutottunk idáig a compóval meg a széles kárással? Úgy, hogy lecsapoltuk a mocsarakat, megszüntettük az olyan vizes élőhelyeket, ahol ezek a fajok vígan megélték, és szaporodtak. Miután életterük beszűkült, állományuk folyamatosan fogyatkozott. Ráadásul olyan új halfajok is érkeztek vizeinkbe, amelyek terjedésükkel kiszorították mind a

compót, mind a széles kárászt. Van még, de most nem erről van szó. Hanem arról, mi mindent tettek a halszakértők annak érdekében, hogy ezek a veszélyeztetett, fogyatkozó fajok visszatérhessenek vizeinkbe.

A most lehalasztott állomány egy részét tervszerűen kiválasztott vizekbe helyezték át. Ezek kiválasztása annak alapján történt, hogy azokon a helyeken a szóban forgó halak belátható időn belül ún. önfenntartó állományokat alakítsanak ki. Tehát megmaradjanak szakemberi beavatkozás nélkül is. Ezek a vizek lesznek a compó és a széles kárász visszahonosításának kiindulópontjai.

Persze ez nem holnap lesz. Köztudott, hogy amit rövid idő alatt el lehet rontani, annak helyrehozásához rendszerint sokkal több időre van szükség. A compó és a széles kárász esetében a helyreállítás megkezdődött. Reméljük, folytatódni fog.

BUZÁS Mihály

Szó szerint is kesztyűs kézzel bánnak a hallal

Compók a szákban

A fenyőtoboz kincse: a fenyőmag

Salátába, vendégváró falatokhoz, desz-szerthez is használhatjuk, valamint nincs igazi olasz pesto sem fenyőmag (vagy pignoli) nélkül. Nálunk nem annyira népszerű még, de egyes nemzeteknél az ételek alapvető hozzávalói közé tartozik. De nemcsak az ételek ízesítésére kiváló, hanem számos más olyan tulajdonsággal rendelkezik, amelyek jótékonyan hatnak a szervezetünkre.

Az ősemler is fogyasztotta

A fenyőmag felhasználása egyáltalán nem a mostani kor újdonsága. Az őskorban is fontos eledel volt, az antik világban szintúgy: a római légió katonáinak ételmérésében fontos szerepet játszott. Ették az amerikai indiánok, és nem ismeretlen a keleti kultúrákban sem. Gyakran mézben tartósították. A fenyőnek egyébként nemcsak a magját, hanem kérgét, tobozait is felhasználták elődeink, elsősorban teát készítettek belőle.

A magvak kinyerése

A fenyőmagnak alapvetően a napraforgómaghoz hasonló színe van, de a mére-

tükben különböznek, a fenyőmag nagyobb méretű. Nem a legolcsóbb fűszerek közé tartozik, és ez főleg amiatt van így, mert elég körülményes hozzájutni. De jótékony egészségügyi hatásai miatt érdemes időnként fogyasztanunk.

A fenyőmagokat kézzel szedik ki a tobozokból. A mégis benmaradó magokat kemencébe helyezve pattogtatják ki, törlik

fel, majd forrázzák le. E hosszadalmas eljárás az oka, hogy a fenyőmag meglehetősen drága.

Mivel nagyon magas a zsírtartalma, gyorsan avasodik, nem áll el sokáig. Egy hónapig biztonságosan tárolhatjuk száraz, hűvös helyen, de a mélyhűtőben akár három hónapot is kibír. Mézben jól tartósítható.

Mire használjuk?

Szórhatjuk salátára, sós és édes süteményekbe, adhatjuk zöldség-, hús-, halételekhez is. Az íze megpirítva jön ki igazán, legegyszerűbb száraz serpenyőben vagy sütőben néhány percig hőhatásnak kitenni.

Olaszországban híres a pignoli keksz. Tunéziában a mentateát szórják meg alaposan fenyőmaggal, majd a mentás magokat kiskanállal lehet kienni a pohárból.

Karácsonyi díszek

Hozzávalók: tobozok, fehér akrilfesték, ezüst és arany színű festék, műhó, apró karácsonyfadíszek, száraz termések (csillagánizs, almahéj, bogyók, fahéjrúd, szárított narancskarikák stb.), színes masnik, szaténszalagok, olló, ragasztó.

Elkészítés: A tobozokat lefestjük a kívánt színre, vagy meghagyjuk természetes színükben (így szebb!). A toboz aljára tesszük a díszítést és felfüggesztjük vékony szaténszalaggal. A gyönyörű díszek elkészítésének csak a fantáziánk szab határt.

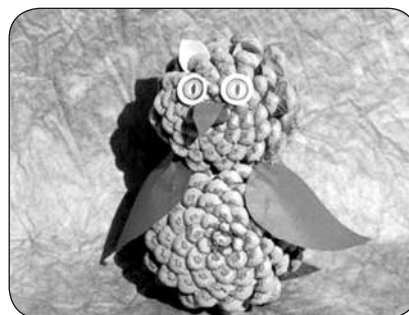
Ötletek tobozból

Tobozfenyő

Miniatűr fenyőket is készíthetünk tobozokból. Először a tobozok aljára félbevágott parafadugót ragasztunk, majd a tobozokat befestjük zöldre. Száradás után gyöngyöket ragasztunk rá vagy tetszés szerint díszítjük.

Állatkák

Tobozból szimpatikus állatokat is készíthetünk, pl. baglyot vagy sünit. Színes papírból vágjuk ki a szárnyakat és a többi testrészt.

Tobozmanók

Alapanyagok: fenyőtobozok, ragasztó, fagolyó, maradék anyag sapkának, színes fonál.

Először vágjunk háromszög formát az anyagból, majd néhány öltéssel varrjuk össze úgy, hogy maradjon fonál az akasztására is. Ragasszuk a sapkát fagolyóhoz, a fagolyót pedig a tobozhoz.

Hasonlat

Békés családi este. A fiatalasszony duruzsolva szól a férjéhez:

- Ugye, drágám, az én szemem olyan kék, mint a nyári égbolt?
- Hát persze.
- És ugye, az ajkam olyan, mint a frissen nyíló piros rózsza?
- Aha.
- Jaj, úgy szeretem, amikor ilyen költői hasonlatokat mondasz nekem!

Lábtörés

- Doktor úr, két helyen eltörtem a lábam. Mit javasol?
- Azt uram, hogy ne menjen többet arra a két helyre.

Jean

- Jean, hogyan fut?
- Mint a villám, uram.
- Olyan gyorsan?
- Nem, olyan cikcakkosan.

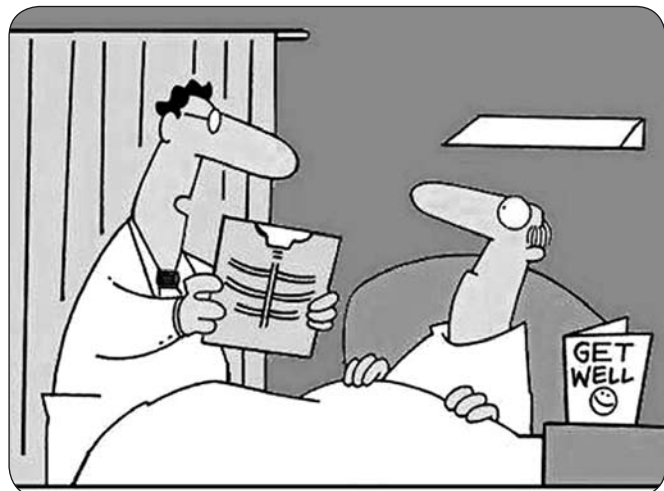
Ejtőernyősök

Az ejtőernyősök gyakorlatoznak, kiugrik az első, a soron következő nagyon kacag.

- Kérdezik tőle a többiek.
- Mit röhögsz?
- Csak azt, hogy a Pista milyen pofát vág majd, ha meg akarja húzni a kibiztosító zsinórt!
- Hogyhogy milyen pofát?
- Á semmi, csak az ernyőjét kicseréltem egy közönséges hátizsákra...

Mai zene

- Nagymama a kisunokájához:
- Kisfiam, én nem értem ezeket a mai zenéket!
- De nagymama, ez a porszívó!

- A röntgen egy törött bordát mutatott ki, de kijavítottuk Photoshoppal.

Ötezer

- A bácsi hazaér az orvostól.
- Mit mondott a doktor? - kérdezi a felesége.
- Azt mondta, hogy 5000.
- Hát aztán te erre mit mondtál?
- Hogy nincsen, csak 3000.
- És akkor? Mit írt fel?
- Hát, hogy még 2000-rel tartozok!

Fotózás

- Egy pingvin megy fotózkodni.
- A fotós megkérdezi:
- Fekete-fehérben vagy színesben szeretné a képet?
- Most komolyan kérdezi?

Még eléri

- Bátyám! Ha itt átvágok a tehenek közt a réten, elérem még a déli gyorsot?
- Hát ha a bika észreveszi, akkor még a tizenegy órásat is.

Nyeremény

- Egy férfi nagyobb összeget nyer a lóversenyen. A pénztárnál a fémpénzeket egyenként ellenőrzi.
- Csak nem gondolja, hogy hamis pénzzel fizetünk? - kérdezi a pénztáros.
- Nem, csak azt nézem, hogy nem keveredett-e közé az, amivel én fizettem.

Költözés

- A család új lakásba költözik. Már a képeket teszik fel a falra. A férj egy széken állva várja, hogy a felesége szöveget és kalapácsot hozzon neki. Az asszony a szöveget véletlenül fordítva adja a férj kezébe, úgy, hogy a feje áll a fal felé.
- Anyukám, adj egy másikat. Nem látod, hogy ez a szemközti falba való?

Hajótöröttek

- Hajótöröttek egy szigeten. A dadógos örökös este.
- Ha-ha-jó...
- A többiek felugranak, elkezdnek úszni, mint az őrült.
- Ha-ha-jól lá-lá-tom-m, jö-jönn-jönnök a cá-cápák...

Suliban

- A tanító néni megkéri Pistikét, mondjon egy mondatot, amiben a szekér meg a ló benne van.
- A ló húzza a szekeret.
- Jól van Pistike, most ugyanezt felszólító módban.
- Gyí!

Zsiráf és Nyuszika

- Zsiráf és Nyuszika beszélgetnek:
- Olyan jóóóóó, hogy ilyen hosszú nyakam van! Megeszem azt a sok finom kaját, és olyan sokáig élvezem!
- Mondd csak, Zsiráf, te hánytál már?

Operáció

- Egy férfi elmegy az orvoshoz kivizsgálásra, és az orvos komoly hangon megjegyzi:
- Sajnos önnek azonnal operációra van szüksége!
- De én teljesen jól érzem magam!
- Ez nem jelent semmit. Az operáció eléggé bonyolult, és 20 000 dollárba kerül!
- Ennyit nem tudok megengedni és biztosításom sincs - mondja a férfi.
- Ó, az nem számít, fontos az, hogy minél előbb megoperáljam. Majd az összeget részletekben fizeti ki, például havonta 400 dollárt öt éven keresztül.
- Ó értem - mondja a pasas -, pont úgy, mintha egy új autót vennék.
- Igen - mondja az orvos -, azt veszek...

- Shoppingolni megyek a feleségemmel, akkor talán elárulja, hova rejtette a golfütömet.

Foci

A bogarak fociznak a réten.
 Odamegy a hőscincér a padon ülő bogárhoz, és megkérdezi.
 – Te miért nem jössz játszani?
 – Nem látod, én vagyok a cserebogár!

Gombóc

Két srác beszélget:
 – Te mennyi gombócot tudsz megenni éhgyomorral? – kérdezi az egyik.
 – Nyolcat – feleli a másik.
 – Nem igaz, csak egyet, mert a többi már nem éhgyomorral eszed.
 Megtetszik ez a vicc a srácnak, és elmondja a barátjának.
 – Sanyi! Te mennyi gombócot tudsz megenni éhgyomorral?
 – Hatot.
 – Óh, de kár, ha nyolcat mondtál volna, tudtam volna egy jó viccet.

Anyós

– Mondd, tudod mit főz ma az anyósod?
 – Persze. Mindig ugyanazt.
 – Mit?
 – Bosszút forral.

Vízpisztoly

– Mért van a rendőrnél mindig vízpisztoly?
 – ???
 – Hogy a bűnözők soha ne ússzák meg szárazon.

Nyugdíj

Két ember beszélget:
 – Te mit csinálsz, ha nyugdíjba mész?
 – Az első héten még csak üldögélek a hintaszékben.
 – És aztán?
 – Szép lassan elkezdek hintázni.

Gondola

Velencében egy magyar vendég taxit akar rendelni. Mivel gondolák a taxik, ezért úgy dönt, hogy a legolcsóbbat választja. A diszpécserközpontos megkérdezi:
 – Első vagy másodosztályút óhajt?
 – Az attól függ, hogy melyik milyen? – válaszolja a magyar.
 – Az elsőosztályúban bárpult és színes tévé van, továbbá állandóan zene szól. Ez egymillió líra.
 A magyar sokallja, ezért tovább kérdez:
 – És milyen a másodosztályú?
 – Ha azt kér, akkor ön úszik a gondola után.

Diliházban

Bolondok viccekkel szórakoztatják egymást, de egy idő után már mindenki ismer minden viccet, szóval csak a vicc számát mondják egymásnak. Új beteg érkezik, és látja, hogy a régi ápoltak körben ülnek:
 – 34!
 Nevetés mindenfelől...
 – 42!
 Nevetés mindenfelől...
 Közelebb lép, és azt mondja:
 – 125!
 Az ápoltak fetrengenek a földön a röhögéstől.
 – Nagyon jó, ezt még nem hallottuk!

Ki van írva

Megy a szőke 21-el. Megállítja a rendőr:
 – Miért megy ilyen lassan?
 – Mert az volt kiírva, hogy itt 21-gyel kell menni.
 – De az az út száma!
 – Ja, majd legközelebb gyorsabban megyek!
 – Mondja, miért ülnek olyan mereven az utasai? – kérdezi a rendőr.
 – Most kanyarodtunk le a 262-es útról.

Hajókirándulás

Két utas beszélget a hajókiránduláson.
 – Maga tud úszni?
 – Nem, de kilenc nyelven tudok segítségért kiáltani.

Húszéves

– Hányszor lesz egy ember 20 éves?
 – ???
 – Háromszor. Egyszer, amikor fiatalon vágyik rá, másodjára, amikor betölti, harmadjára, amikor annyinak mondja magát.

Elveszett a kutya

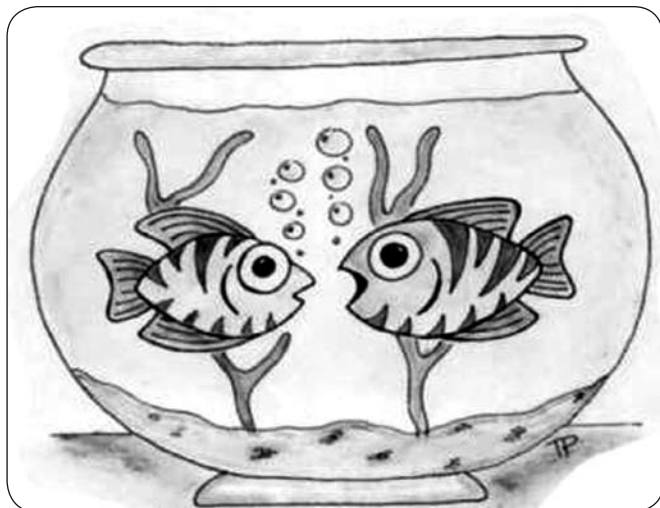
Egy szősi áll az utcán, és keservesen sír.
 Odamegy hozzá egy pasas.
 – Miért sír, kedves, valami baj van?
 – Igen. Elveszett a kutyám.
 – Milyen kutya volt?
 – Német juhász.
 – Az nagyon okos kutya, ne féljen, haza fog találni.
 Mire a szőke még jobban elkezd sírni.
 – És én?

Ravasz

– Mondd, Béla! Miért festetted a kocsid bal oldalát pirosra, a jobb oldalt pedig sárgára?
 – Azért, hogy a szemtanúk ellentmondásba keveredjenek.

Beszél álomban

– Doktor úr, segítsen valahogy a férjemen, mert álomban beszél.
 – Hmm... És ez önt zavarja? Nem tud tőle aludni?
 – Engem nem zavar, doktor úr, de a munkatársai mindig kiröhögik.

– Van olyan érzésed néha, hogy figyelnek?

– Hófehérkét egy alma mérgezte meg, és nézd mi történt Alice-val, amikor megette a gombát! És még csodálkozol, hogy nem eszem gyümölcsöt és zöldséget?

Írjunk együtt mesekönyvet!

A Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ hetedik alkalommal hirdeti mesekönyv pályázatát 3 kategóriában:
I. 7–12 éves gyermek
II. 13–17 éves gyermek
III. felnőtt

A pályaművek terjedelme: körülbelül 1 oldal, kb. 3500 karakter MsWord vagy Rich Text Times New Roman 12-es betűméret, normál sablon használatával.

A mese elejére írd: a kategóriádat (I., II., III.), a neved és az e-mail címet, amelyen akár nyáron is értesíthetünk! Amennyiben ezt elmulasztod, a pályázatod érvénytelen lesz. A meséket a következőképpen mentsd el: név_mese címe!

Beküldési határidő: 2014.

január 31. Kizárólag elektronikus úton!

Beküldési cím: nagy.krisztina@korosi.org A levél tárgyába Az én mesém 7. szöveget írd!

Illusztráljunk együtt mesekönyvet!

A www.korosi.org oldalon az internetes mesekönyvben február végéig közzétett mesékhez 2014. április 1-jéig várunk szabadon választott technikával készült A/4 méretű, kizárólag papír alapú illusztrációkat. A rajz hátuljára írd: a választott mese címét és szerzőjét, valamint a neved, életkorod, az iskolád nevét és az e-mail címed!

Beküldési határidő: 2014. április 1.

Beküldési cím: Kőrösi Csoma Sándor Kőbányai Kulturális Központ 1105 Budapest, Szent László tér 7-14.

A borítékra írd rá: Az én mesém Az eredményhirdetések 2014 szeptemberében lesznek a VIII. országos Mese fesztiválon.

A legjobb alkotásokból készült Az én mesém című mesekönyv 7. kötete.

Mit tanultunk a héten?

A múlt heti zeneórát **Vas Brezovszki Tímea**, a felsősök zene-tanárnője tartotta. Megtanultuk vele a Hej, Vargáné című népdalt. Meghallgattuk Camille Saint-Saëntől az Állatok farsangja című műből az Elefánt című szerzeményt, majd játszottunk egy gyermekjátékot is. Jól éreztem magam. – **Fehér Noémi**

A legutóbbi zeneórán Wolfgang Amadeus Mozart Törökindulóját hallgattuk meg. Az volt a feladatunk, hogy próbáljuk meg felismerni, melyik hangszer szólt meg benne. – **Zemkó Attila**

Természetórán az elektromoságról volt szó. Egyesek papírkígyót készítettek, amit egy szőrmébe dörzsölt vonalzóhoz tartottak, s az felemelte a kígyó fejét. Mások lufit fújtak fel, amit szintén bedörzsöltek, s az aztán felragadt a falra. Nagyon, de nagyon élveztük az órát. – **Miskolci Helga**

Péntekre kellett elovasunk a Kígyós Jancsi című könyvet. Ez volt a második házi olvasmányunk. A tancsi papírcetlikre ráírta az öt mese címét, és akik ugyanazt húzták ki, azok egy csapatba kerültek. A csapatoknak először megadott kérdésre kellett válaszolniuk, majd beszámolniuk. A második magyarórán pedig el kellett játszaniuk

a mese egyik részét. Igen sikeres óra volt. Mindannyian nagyon élveztük. – **Sipraga Lúna, Dékány Máté, Spasić Nikola, Kávai Rita és Savović Mila**

Szombaton díjkiosztón voltam egyik osztálytársammal, Barbarával. A szabadkai Nagycsaládok Egyesülete által kiírt Weöres Sándor versillusztrációjának díjkiosztóját a Népkörben tartották meg. A negyedikesek csoportjában Barbi első, én a harmadik lettem. Oklevelet, füzetet és sampont kaptunk ajándékba. Mindketten nagyon örültünk, és alig vártuk a hétfőt, hogy behozhassuk a suliba a díjainkat. **Nikolics Blanka**

4. c, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Stantić Barbara az ajándékokkal

Mai poszterünkön a Barcelona focisapatát láthatjátok, melyet Rónai Nikolett kérésére közlünk.

Hátsó fedőlapunkon Fehér Noéminek, a szabadkai J. J. Zmaj iskola 4. c osztályos tanulójának versillusztrációja látható, mely sikeresen szerepelt az újvidéki Petőfi Sándor MMK Petőfi Sándor versének illusztrálása elnevezésű gyermekrajzpályázaton. Sipraga Lúna tudósítása szerint Noémi munkáját díjazták, és ezt a munkát nyomtatták az oklevelekre is. A legjobb kollekcióért járó díjat Grubanov Martinek Emília tanítónőnek ítélte oda a zsűri.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

66 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (lapfajlagdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Buzogány Kardos Julianna** ■ Állandó külmunkatársak: Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Tomán Mária ■ Telefon: +381/21/475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasman@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipnet.rs/jopajtas> ■ szerk@jopajtas.info